

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, POCINJEVA ULICA 6 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 11.— Mr. za inozemstvo 15.20 Mr

IZKLJUCNO ZASTOPSTVO za oglaševanje in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

Računi pri poštno čekovnem zavodu:
Ljubljana št. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Sul fronte egiziano

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 8 ottobre il seguente bollettino n. 865:
Limitata attività terrestre e aerea sul fronte d'Egitto.

Durante un'incursione effettuata su Tobruk un velivolo nemico colpito dalla difesa contraria precipitò al suolo nei pressi di Bardia.

Na egiptskem bojišču

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil je objavil 8. oktobra naslednje vojno poročilo:
Na egiptski fronti omejena delavnost na kopnem in v zraku.

Med poletom nad Tobruk se je sovražno letalo zadeto od protiletalske obrambe zrušilo na zemljo v bližini Bardije.

Operacijsko področje, 8. okt. s. (Poročilo posebnega dopisnika agencije Stefani.) Za zasluge, pridobljene v operacijah v Severni Afriki, je Hitler podelil generalu Viktoriu Palmi in polkovniku Aldu Rossu železni križ 2. razreda, podpolkovniku Mariju Rebetri pa železni križ prvega razreda.

Tajnik Stranke med borci na vzhodni fronti

Prisrčni razgovori Eksc. Vidussonija z vojniki v borbenih postojankah — Tovariši iz Španije in Afrike

S fronte ob Donu, 8. okt. s. (Poročilo posebnega dopisnika agencije Stefani.) Od dneva prihoda v operacijsko področje sta Eksc. Vidussoni, tajnik Stranke, in mislija, ki ga spremljala, doživela zelo zanimive dneve med četami italijanskega ekspedicijskega zbora. Zastopniki daljne Domovine, borci iz večeršnjih bojev, invalidov in mesta Milana, so bili povsod sprejeti z živo simpatijo. Na vsen obiskih pri četah v črtah je tajnika Stranke spremljal Eksc. general Gariboldi, ki je prišel ponovno prav ob stran svojih vojakov v prvih vrstah.

Izročitev darov je imela pomembnost obreda. Ob robovih gozdov in polj s sončnicami, ki so se že sušile; povsod kjer je bilo mogoče, na vseh krajih, kamor sovražnikovo opazovanje ni seglo, so se postrojili oddelki, ki so prišli iz prvih črt v strogo vojaškem opreju. Nekatere ednice so privedle s preprostostjo, ki je značilna za borce, katerim ni do nepotrebnih govorov in ceremonij, sprejem, ki je zastopniku Duceja dokazal, da so njegovi borci prepričani v zmago. Zastopstva vseh oddelkov italijanskega ekspedicijskega zbora v Rusiji so sprejela naravnost iz rok tajnika Stranke simbolične darove. Eksc. Vidussoni jim je povedal, kako Duce sledi njihovim naporom in žrtvam, ter je poudaril, da prav borec s svojim svetlim zgledom junštva, s svojimi napori in svojim odrekamjem dnevnemu polaganju temeljne kamne za večjo in močnejšo Domovino v bodočnosti, za boljše bodočnost Italije in kulturnega sveta.

Borci so bili ponosni, ker so lahko poslušali vsaj za nekaj trenutkov zastopnika Stranke. Kakor on, je bila vsa boreča se mladina polna vere in vzgojena v gorečem očaju revolucije. Stevilni so bili posebno značilni dogodki in kratkih in distinktnih intimnih razgovorih borci s tajnikom Stranke, ki je hotel obiskati vse oddelke v prvih postojankah in v najvažnejših opazovalnicah in zakloniščih, izkopanih v stebah, da vidi, kako preživlja vojak svoje vsakdanje življenje v boju ter da mu izroči pozdrav in želje Domovine in Duceja. Bili so med njimi stari borci iz španske vojne, ki so bili očitno ganjeni in so se čutili počašeni, ko so poslušali Eksc. Vidussonija govoriti o borbah, v katerih je tajnik Stranke z njimi vred bratsko stal v boju. Bili so tu veterani iz Afrike in Albanije, ki so imenovani na vprašanje tajnika Stranke nekaj kraj in omenjali neko višino, ki je sveta v spominu naših junakov.

Ta srečanje vojaka z vojniki so bila polna človečnosti in zvestobe, čeprav so potekala v strogem očaju fronte, v zemlji, kjer borbe in nevarnosti vsiljujejo svoj zakon. Povsod je tajnik Stranke s svojimi spremljevalci občutil ocaje toplega velikega navdušenja. Razgovorjal se je z vsemi borci in se zanimal za njihove potrebe, pripravljen kaj storiti za njihove svoje v Domovini.

V Monakovu

Monakovo, 8. okt. s. Danes sta se tajnik Stranke in mislija, ki ga spremlja, predvsem poklonila prvim padlim narodno-socialističnim strankam. Eksc. Vidussoni je položil lovorjev venec v spominjskih templjih. Po obredu se je podal v upravno hišo narodno-socialistične stranke, kjer so mu razkazali razne oddelke in mu pojasnili po kakšnih smernicah je bila izvedena upravn. organizacija stranke. Nato je tajnik PNF obiskal Rjavo hišo, kjer ga je sprejel okrožni vodja Bormann. Pozdravil ga je v imenu rjavih srajc in izrazil svoje veselje, da more pozdraviti v zibelki Hitlerjevega gibanja prvega sodelavca Duceja.

Eksc. Vidussoni se je državnemu vodji Bormannu zahvalil za prisrčne besede in za tovarštvo, ki ga je izkazal ob prihli potovanja, nakar je boudaril, da vlada tesno sodelovanje italijanske in nemške organizacije v vseh odsekih.

Z obiskom v Hitlerjevi palači se je zaključilo kratko bivanje tajnika Stranke v Monakovu. Voditelji italijanskih in nemških organizacij so imeli priliko navezati stike in se pogovoriti, kar bo še ojačilo že itak trdno vez čistejšega in odkritostnega tovarštva med obema narodoma, ki stremita oba pod vodstvom svojih velikih vodij po nelzbečni zmagi.

Povratak v domovino

Bologna, 8. okt. s. Vračajoč se s svojo obiska pri italijanskih borcih na ruski fronti in s kratkega bivanja v Nemčiji, je dospel danes v Bologno z letalom tajnik Stranke Eksc. Vidussoni, ki ga je spremljal podtajnik GUF-a. Prvaka na letališču sprejeli zastopniki oblasti in mestni hierarhi, na kar se je podal v Dom Fašija, kjer so se naglo zbrali stara garda in drugi Fašisti, ki so dolgo vzklikali: Duceju. V drugem nadstropju doma se je minister Vidussoni poklonil v svetliču padlih ter se razgovarjal z voditeljicami ženskega Fašija, katerim je izročil goreči pozdrav in zahvalo italijanskih vojakov. Nato se je pomudil v urau zveznega tajnika z zastopniki krajevnih oblasti. Zvečer je Eksc. Vidussoni odpotoval v Rim.

Minister za kmetijstvo Pareschi v Nemčiji

Monakovo, 8. okt. s. Sem je prišel minister za poljedelstvo Eksc. Pareschi, v spremstvu visokih uradnikov svojega ministrstva. Na kolodvoru so ga sprejeli italijanski generalni konzul Petrucci, državni podtajnik za poljedelstvo Nemčije Backe s svojimi najbližjimi sodelavci. Eksc. Pareschi razpravlja z državnim podtajnikom Backejem o ureditvi izmene kmetijskih pridelkov med Italijo in Nemčijo.

Italijanski minister je prisostvoval tudi sprejemu, ki ga je njemu na čast priredil državni podtajnik Backe.

Obisk madžarskih industrijcev v Rimu

Rim, 8. okt. s. Na povabilo industrijske zveze je prišla v Rim 4. t. m. delegacija madžarskih industrijcev pod vodstvom predsednika zveze madžarskih veleindustrijcev Haggmayerja. V delegaciji so zastopniki najvažnejših madžarskih industrij, zlasti tekstilne, kemične in kovinske industrije. Sprejeli so jo predsednik fašistične zveze industrijcev Eksc. Volpi di Misurata, podpredsednik nacionalni svetnik Pietro Pirelli, direktor prof. Balella ter številni italijanski industrijci. Delegacija je bila predstavljena ministru za korporacije Eksc. Riccioju in ministru za devize in valute Eksc. Riccardiju. S prvim uradnim sestankom med zastopniki osrednjih organizacij italijanskih in madžarskih industrijcev so bili položeni temelji za tesnejše in plodnejše sodelovanje madžarske in italijanske industrije v duhu splošnih odnosov sodelovanja in prijateljstva, ki vežejo oba naroda tako v političnem kakor na gospodarskem, socialnem in kulturnem področju. Prvi stiki so pokazali možnost resnično obojestransko koristnega sodelovanja ne samo v interesu glavnih industrijskih panog, temveč tudi v višjem interesu obeh držav.

Gostje si bodo ogledali najvažnejše industrije v industrijskem delu Rima ter bodo nato odpotovali v Budimpešto, razen zastopnikov tekstilne industrije, ki se bodo pogajali z zastopniki tekstilne industrije v Milanu.

Sofija, 8. okt. s. Vsi listi objavljajo na prvih straneh z velikimi naslovi poročilo o avdenciji bolgarskega ministra za trgovino Zaharijeva pri Duceju. Poluradni »Večercer« z zadovoljstvom ugotavlja, da italijansko-bolgarske trgovinske izmenjave stalno naraščajo kljub težkočam vojne. Srečno so se zaključila tudi pogajanja za gradnjo velike prometne žile med Bolgarijo in Adrijanskim morjem.

Nov šef hrvatskega glavnega stana

Zagreb, 8. okt. s. Uradno poročajo, da je bil razrešen svoje službe general pihote Vladimir Laxa, šef hrvatskega glavnega stana, ker je prošal za upokoje. Poveljnik je imenoval za šefa glavnega stana poveljnika svojega glavnega stana generala Ivana Prpića. General Ivan Prpić je bil rojen v Liki in je star 55 let. V novi hrvatski vojski mu je bilo poverjeno v činu brigadnega generala poveljništvo adrijanske divizije. Dne 1. avgusta 1941 je prišel v ministrstvo za obrambo. Bil je tuči predsednik komisije za razmejitve,

Uspehi na vseh odsekih vzhodne fronte

Poglobitev napadalnih klinov v kavkaških gorah — Uničenje pri Stalingradu obkoljenih sovražnih oddelkov

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 8. okt. s. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje vojno poročilo:

Na kavkaškem področju so bili zavrženi sovražni napadi, obenem pa lastni napadali klini zabiti dalje naprej proti zagrizenemu odporu.

Tudi v Stalingradu je moral sovražnik po hudih borbah odstopiti nove dele terena. Severozapadno od mesta so bile obkoljene in v dva dela razcepljene sovražnikove sile sedaj uničene. Močne nemške letalske sile in rumunska bojna letala, kakor tudi protiletalsko topništvo, so z dobrim učinkom posegale v boje na kopnem. Drugi letalski oddelki so podnevi in ponoči bombardirali važna prometna križišča in proge za dovoz iz zakledja ob spodnji Volgi in Kaspijskem morju.

Na področju zapadno od Volge so zavzele nemške čete v presenetljivem napadu neko visinsko postojanko in se tamkaj uredile za obrambo. Pri krajevnih napadalnih akcijah so bile razdejane številne sovražnikove postojanke.

Južno od Ladoškega jezera je bil sovražnik vržen iz dobro izgrajenih gozdnih postojank. Protinapadi na novo pridobljene črte so se izjalovili. Polizkus sovražnika, da bi prekorčil reko Nevo, so se zrušili v topniškem ognju, med tem pa je letalstvo nadaljevalo z dobrim učinkom obstreljevanje važnih sovjetskih bunkerjev in postojank.

Zapadno od zaliva Kandalakša in na fronti na Laponskem je bilo zavzetih po

učinkovitih akcijah več močnih oporišč sovražnika v borbi moža proti možu.

V noči na 7. oktobra so brzi čolni izvedli sunek proti angleški obali in napadli v več skupinah sovražni promet s konvoji. Pri tem so potopili 4 trgovske ladje s skupno 11.000 br. reg. tonami in neko stražno ladjo ter s torpedi poškodovali še dva nadaljnja parnika, katerih potopitve pa zaradi hude obrambe ni bilo več mogoče opazovati.

Na južni obali Anglije so lahka nemška bojna letala obstreljevala vojaške cilje in za vojno važne naprave.

Kljub srđiti obrambi nasprotnika so nemški torpedni čolni obnovili napad in torpedirali nadaljnji dve tovarni ladji, katerih potopitev pa ni bilo mogoče opazovati. Nemški torpedni čolni so se vrnili na oporišča nepoškodovani.

Poveljnik podmornice pripoveduje o napadu na konvoj z ameriškim četami

Berlin, 8. okt. s. Iz vojaškega vira se doznavajo, da se je v neko nemško oporišče vrnila prva od podmornic, ki so v septembru napadle ameriški brzi konvoj s četami za Anglijo. Podmornica je pod poveljstvom poročnika bojnega broda Hellriegela, ki je v celoti potrdil, da so bili potopljene trije veliki parniki, na katerih je bilo najmanj 13.000 mož. V poročilu poveljnika se poudarja, da so podmornice brzi konvoj zasledovale več dni in da je prišlo do izredno hudih borb ter je bilo mogoče z gotovostjo identificirati sovražne ladje. Ena izmed teh je bil velik potniški parnik z nad 19.000 tonami, tipa »Indijski podkralje«, ter ga je potopila neka druga podmornica, ki ga je zadela s tremi torpedi. Poveljnik Hellriegel je potopil parnik tipa »Kraljica Pacifica« z nad 17.000 tonami po srđitem zasledovanju, ki je trajalo 72 ur. Ko so torpeda eksplodirala, so se dvignili nad ladjo nad 100 m visoki zublji. Poveljnik je zaključil svoje poročilo, izražajoč mnenje, da zaradi strahne eksplozije verjetno nihče od tistih, ki so bili na ladji, ni bil rešen.

Angleži so izgubili letos že 3750 letal

Berlin, 8. okt. s. Glede izjave angleškega letalskega ministra Sinclaira v spodnji zbornici, da so Angleži v prvih 9 mesecih tega leta izgubili 1.082 letal, se izjavlja z nemške vojaške strani, da je nemška obramba uničila od 1. januarja do 30. septembra 1942. v celoti 3.750 angleških letal.

Razkritja o sovjetskih napadalnih načrtih proti Bolgariji, Rumuniji in Turčiji

Berlin, 8. okt. s. Nekaj član antikominterne se je razgovarjal z nekim sovjetskim generalom, ki so ga Nemci ujeli. »Börsen-Zeitung« objavlja dolg izvešček tega intervjuja, ki kaže, da so Sovjeti že od poletja 1940 imeli načrt za oboroženo akcijo proti Bolgariji. V tej dobi se je sovjetski general udeležil razgovorov v Moskvi, pri katerih je šlo za pripravo famoznega potovanja Molotova. Iz poročila Molotovljevega privatnega tajnika je izhajalo, kakor je pripovedoval sovjetski general, da je Sovjetska zveza že v tej dobi vse pripravila, da dobi s silo letalska in pomorska oporišča v Bolgariji, potrebna za izvedbo njenih načrtov v Evropi. Po zasedbi Besarabije in ustja Donave bi morale sovjetske armade nadaljevati prodiranje proti Bolgariji, čete pa bi se izkrcale na bolgarski obali s pomočjo črnomoške sovjetske mornarice. Po zasedbi Varne bi sledil pohod preko Dobrudže, nakar bi bili zasedeni Jassy, Ploesti in Galac, ki bi bila važna strateška središča za Sovjete. Neki Stalinov prvi pomočnik je dobil nalogo, popolnoma sovjetsizirati Bolgarijo. Molotov bi dal Nemčiji vsa formalna jamstva, da Bolgarije ne bo zadela ista usoda kakor baltične države, in to jamstvo bi držalo, dokler sovjetske čete ne bi zasedle Varne, Burgasa, Ruščuka, Filipopolja in drugih bolgarskih krajev. Za Sofijo ni bila tedaj določena še nobena sovjetska garnizija, da bi se ne razdražila preveč nemška občutljivost. Sovjetski general je ob zaključku tudi povedal, da je bilo vse pripravljeno za zasedbo Dardanel.

Hude težkoče za Angleže v Prednji Aziji

Narastajoča nezadovoljnost prebivalstva v Siriji in Iraku Odstop iraške vlade — Upori Arabcev v Siriji

Carigrad, 8. okt. s. List »Džumhuriyet« komentira demisijsko iraške vlade ter omenja, da bo Nuri Said prevzel oblast po Rešid Aliju, kakor da bi izvrševal angleške ukaze. Nuri Said je prevzel nalogo, da obnovi odnose z Angleži in predvsem obsodi ministre, ki so se udeležili upora proti Angležem. Ti ukrepi bodo pa samo povzročili silno reakcijo v državi in spore med samimi člani vlade, ki se iz strahu pred ljudsko jezo ne upajo hoditi niti po cestah glavnega mesta. Prihod ameriških čet v Irak ni spremenil položaja in tudi ni zboljšal položaja vlade. Lahko se reče nasprotno, da so se s prihodom ameriških čet spori še povečali in poosttrili. Prvi je demisioniral zunanji minister kateremu je kmalu nato sledil minister za finance ter nato še notranji minister, ki je zapustil državo in se zatekel v Libanon. Nesoglasje med vlado in narodom, ki hoče svojo neodvisnost in ki upravičeno pripisuje vse omejitve in težave, ki jih mora sedaj prenašati, na račun Angloameričanov, ki so se polastili države, postaja vedno globlji. Nedavne izjave Nuri Saida, ki je kljub takemu stanju naznanil, da je bila ena ira-

ška divizija poslana, da se bori ob strani Angležev, so spravile državo naravnost v upor proti vladi, ki se je postavila v službo zatiralec in ki je morala demisionirati ker Iranci nečajo, zaključuje Džumhuriet biti zapleteni v vojno.

Lizbona, 8. okt. s. Položaj v Siriji je od dneva do dneva slabši. Da bi se povečali težkoče, s katerimi se bore Angleži, prikrivajo Arabci pridelke in zlasti žito v puščavskih krajih. Objube posebnih nagrad poljedelcem niso imele večjega uspeha kakor grožnje za aretacijami in izterjevanje glob. V deželi vlada velika draginja. Protesti in poizkusi uporov se množijo, angleške oblasti so pa organizirale oddelke na kamelah, ki iščejo skladišča žita po poljih. Ti oddelki ki se že večkrat spopadli z Arabci. Eden izmed oddelkov je bil iz zasede skoraj popolnoma uničen.

Zrtve v Indiji

Rim, 8. okt. s. Angleški tajnik za Indijo Amery je danes izjavil v spodnji zbornici, da je bilanca žrtve nerodov v Indiji naslednja: 846 mrtvih in 2.024 ranjenih prebivalcev. Od policije in čet je padlo 60 mrtvih, ranjenih pa je bilo 648.

Otvoritev okrevališča za potujoče vojake

Ljubljana, 9. oktobra. Tiskovni odsek Zveze Fašijev sporoča: Včeraj, 8. oktobra, ob 9. dopoldne, je bilo otvorjeno okrevališče na postaji za vojake, ki potujejo skozi Ljubljano. Zvezni tajnik se je zahvalil za udeležbo pri slavnosti, ki se je izvršila po slovesnem vojaškem obredu. Eks. Gen. Robotti, Viceprefektu Davidu kot predstavniku Eks. Vis. komisarija in drugim zastopnikom oblasti. Tovarišice Zenskega fašija, ki so skrbno organizirale razdelitev daril, so poklonile bojevnikom košarice s slaščicami, cigareti, dopisnicami in časopisi ter pridružile temu darilu tople besede tovariške prisrčnosti.

Najvišje cene za gobe in kostanj Z odobritvijo Visokega komisariata je mestni tržni urad določil cene, ki veljajo od jutrišnjega dne naprej

Ljubljana, 9. oktobra. Zaradi večjega dovoza raznovrstnih užitnih gob in kostanja v Ljubljano je mestni tržni urad Visokega komisariata predložil najvišje dopustne cene za gobe in domači kostanj ter jih je ta odobril. Z odlokom VIII-2 št. 4827-1 Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino veljajo za Ljubljano določene najvišje cene za gobe od sobote 10. oktobra 1942-XX zjutraj dalje do objave novega cenika. Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati sveže gobe in jih plačevati, so naslednje: Zlatne gobe 10.50 L za kilogram. V skupino zlatih gob spadajo: užitni goban ali jurček (boletus edulis), bronasti goban (boletus uereus) in karželj (amanita caesarea). Užitne gobe II. skupine 6 L za kilogram. V to II. skupino spadajo: turek (boletus rufus), brezov goban ali ded (boletus scaber), sladki goban (boletus impolitus), maslenka (boletus luteus), lični goban (boletus elegans), rznati goban ali ovrčka ali slinavka (boletus granulatus), borov glivec (sparassis ramosa), brinjevka ali sirovica (lactaria deliciosa), sivka ali mraznica (tricholoma portentosum), čebular (tricholoma caespitosum), listička (cantharellus cibarius), mrtvačka trobenta (craterellus cornucopiosus), rumena trobenta (craterellus lutescens), medvedova tačka ali rumena griva (clavaria flava), rumeni ježek (hydnum repandum), rjavi ježek (hydnum imbricatum), možek ali kozji parkelj ali jelenov jezik (polyporus pes caprae), zelnjavec (polyporus confluens), navadna štočarka (armillaria nellea). Prodaja starih, mehkih, gnilih ali črvihih gob je sploh prepovedana. Opozorjamo, da je gobe dovoljeno prodajati samo na tehnično, ker so merice na ljubljanskem živilskem trgu odpravljen. Ker vse prebivalstvo se ne loči razno-

Važnost tega novega dokaza fašistične vzajemnosti je izrednega pomena ne samo, ker kaže pobudo v korist bojevnikom, marveč predvsem zaradi tega, ker urenilo je s posebnim poudarkom tesno povezanost v tej sprednji črti, bori se proti četništvu in izdajstvu. Bolj kakor kdajkoli potrebujejo vojaki, ki odhajajo ali pa se vračajo s težkih akcij na tem življenjskem odseku, trdne točke tolažbe in gostoljubja, da si vsaj za nekoliko ur odpočijejo, trudno telo in raztreseno izmučeno duha. Ljubljana se pripravlja, kakor že v mnogo drugih prilikah, da obdari vse skozi mesto potujoče vojake z ono tovariško gostoljubnostjo, ki označuje vsako njeno pobudo za gmočno in duhovno pomoč bojevnikom.

vrstnih gob, je cenik čim najbolj pocenostavljen ter so razdeljeni vse žitne gobe samo na dve skupini. Kakor vidimo, imamo v prvi skupini samo tri zlatne gobe, v drugi skupini pa vse druge užitne gobe. Pri vsaki skupini imamo dve ceni ter prva cena velja za gobe, ki so primerne za vlaganje, druga cena pa za gobe, ki jih moramo takoj pripraviti ali posušiti. Ker so odpravljene merice in je predpisano prodajanje na tehnično, je tudi enotna cena za drugo skupino užitnih gob pravilna in pravična, saj so najboljše gobe te skupine navadno večje in težje, slabše pa manjše in lažje, da tudi nabiranci gob nikakor ne bodo prikrajšani. Nabrane gobe moramo takoj razložiti v hladnem prostoru ter jih nikdar ne smemo pustiti pred uporabo ležati čez 20 do 30 ur. Gobjih jedi nikdar ne pogrevamo, ker so pogreje gobe nezdružive in večkrat zdravju nevarne. Najlepše gobe vlagamo, druge pa sušimo, da boho imeli pozimi čim večjo zalogo. Zaradi težje prebavljivosti nekaterih gob moramo n. pr. čebularju sleči kožico s klobukom, medvedjim tačkam porezati vršičke, ježke ostrgati itd. Nabiralec pa opozarjamo, naj gob, ki jih ne poznajo, nikar ne trgajo ali ne razbijajo, saj so morda prav dobre vmes ali pa vsaj s svojimi živimi barvanji krase naše gozdove. Domačemu kostanju je določena najvišja dopustna cena 4 L za kilogram. Vse te najvišje dopustne cene in tudi vse nižje cene morajo niti enako kot pri vsem blagu vidno označene tudi pri gobah in kostanju ne samo na Vodnikovem in Pogačarjevem trgu ter pred semeniščem, temveč tudi na živilskih trgih v Mostah, na Viču, na Sv. Jakoba trgu in v Šiški. Enako pa sploh pri vseh prodajalnih in prodajalnih po vsej mestni občini ljubljanski.

Izpred okrožnega sodišča Tat poljskih pridelkov obsojen na 5 mesecev strogega zapora — Razprodajati mu je pomagal celo nek posestnik

Ljubljana, 9. oktobra. Pred okrajnim sodiščem se je zagovarjalo letos že večje število obtožencev, ki so jih zalotili, ko so kradli na njivah in po vrhovih krompir in druge pridelke. Šlo je pri tem večinoma za manjše količine, ki niso dosegale vrednosti 350 lir. Včeraj pa je eden takih dolgoročnejših pridelkov celotno pred sodnika poedina okrožnega sodišča. Pred sodnikom dr. Rantom se je zagovarjal 56letni samski delavec Franc Kelbel, ki je bil že večkrat kaznovan. Skupno z njim sta sedla na zatožni klopi dva imenitejša meščana, ki sta se hotela tako ali tako okoristiti s priložnostjo. 44letni samski poslovodja J. S. je od Kelbela kupil večjo količino ukradenega krompirja in čebule, 56letni hišni posestnik J. S. pa je Kelblu pomagal prodajati. Kelbel je vse tatvine, kakor mu jih je očitala obtožnica, ki jo je na razpravi zastopal državni tožilec dr. Hinko Ličovnik, priznaval. Tako je priznal, da je vzel v juniju 20 kg ovsa in grašnice, nato se v istem mesecu posestniku Oražmovalet deluje za vrhuno cizo, svojemu bratu Valentinu 35 kg čebule, končno pa še več posestnikom okoli 230 kg krompirja, ki ga je nakopal na njivah, če se niti ni dozorel. Kelbel je večino nakradenih pridelkov razprodal. Tako je od njega kupil 5 kg čebule in 105 kg krompirja tudi drugi obtoženi J. S. Na razpravi se je izgovarjal, da ni vedel, niti ni mogel vedeti, da je Kelbel krompir ukradel. Ko mu ga je ponudil, je imel vtis, da samo posreduje prodajo in da je pravi lastnik, tretji obtožene posestnik J. S. Dejal mu je, da je pripravljen kupiti krompir, čeprav je bila cena mnogo nad maksimalno. Kelbel je zahteval za kilogram

mokrega in blatnega krompirja 4 lire. Ker pa se je kupec upiral tako visoki ceni, je potem popustil nekaj stotink. Kupec mu je dal najprej na račun 300 lir. Tretji obtožene je zanikal, da bi ga bil Kelbel prosil, naj izjavi, da je krompir njegov. Tega tudi ni izjavil. Sicer pa se ni mnogo izgovarjal. Sodnik je vse tri spoznal za krive naslednjih prestopkov: Kelbela po § 314, druge obtožene J. S. po § 333-1 in tretje obtožene prav tako po § 333-1 k. z. Kelbel je bil obsojen na 5 mesecev strogega zapora in 1 leto izgube častnih pravic ter mora povrniti vsem oškodovancem odškodnino, kakor zahtevajo. Kupec ukradenega krompirja in čebule J. S. in posestnik pomočnik pri prodaji pa sta bila obsojena vsak na 500 lir denarne kazni, in sicer, ker doslej še nista bila kaznovana, pogojno na 2 leti. Plačati morata vsak po 100 d. povprečnine in stroške postopanja. Kelbel in tretji obtožene sta se s sodbo takoj zadovoljila. Kupec ukradenega krompirja pa je že izjavil, da bo prijavil prijav, čeprav so mu vsi prigovarjali, naj kazen sprejme, ker je verjetno, da mu bo višje sodišče kazni še zvišalo. Zaradi njegove trmoglavosti je tudi državni tožilec izjavil, da prijavlja za vse tri priizv zaradi preizkušnje kazni. Končno pa se je le zadovoljil s sodbo. NAVIHANČEK — Kaj si storil z dvema lirama, ki sem ti ju dala, ker si popil ribje olje? — vpraša mati navihanega sinka. — Za eno lro sem kupil sladkarij, eno sem pa dal sosedovemu Mihiču, da je namesto mene popil ribje olje.

Komisar Kukovič umrl

Ljubljana, 9. oktobra. Včeraj zjutraj ob 7.30 so trije neznan storilci napadli policijskega komisarja Kazimirja Kukoviča in oddali nanj nekoliko streliv. Težko ranjenega g. Kukoviča so takoj z rešilnim avtom prepeljali v splošno bolnišnico, kjer je bil takoj operiran. Morila sta pričakala g. Kukoviča v Medvedovi ulici in sicer sta se pri tem poslužila samokresa na bobni. Streljala sta iz za vrat neke gostilne pri gorenjskem kolodvoru. Prva krogla je prodrla Kukoviču pljuča, druga hrbtnična vretenca, tretja pa roko. Zatem sta streljala še na njegovega tovariša, ki pa ni bil ranjen. Prva dva strela, ki sta zadela g. Kukoviča, sta bila smrtno nevarna, tako da je komisar Kukovič v hudem trpljenju snoci umrl. Komunistični teroristi so g. Kukoviča zalezovali že dalje časa in po vsej verjetnosti je bila krogla, ki je nedavno usmrtila policijskega agenta Habjana, namenjena Kukoviču. Zločin je zbudil v Ljubljani veliko ogorčenje, ker je g. Kukovič znan kot dober in vreden uradnik.

Sportni pregled

Tekme drugega kola italijanskega nogometnega prvenstva

V diviziji A je spored v nedeljo naslednji: v Firencah: Fiorentina — Triestina, v Vicenzi: Vicenza — Roma, v Milanu: Milano — Genova, v Benetkah: Venezia — Juventus, v Torinu: Torino — Livorno, v Genovi: Liguria — Ambrosiana, v Bergamu: Atalanta — Bari in v Rimu: Lazio — Bologna. Najzanimivejši bosta tekmi v Milanu in v Rimu. V diviziji B pa se bodo sestali: v Alessandrii: Alessandria — Napoli v Novari: Novara — Modena, v Busto Arsiziu: Pro Patria — Brescia, v Pisi: Pisa — Anconitana, v Pescari: Pescara — Spezia, v Savoni: Savona — Padova, v Cremoni: Cremonese — Mater, v Vidnu: Udinese — Fandulla in v Sieni: Siena — Palermo. Kar pet tekem obeta hudo borbo, katere izid ni mogoče predvideti. Kakšni bodo izidi v Alessandrii, Novari, Busto Arsiziu, Savoni in Cremoni je veliko vprašanje.

Pojasnilo CONIA glede prijave imovine športnih društev

Zaupnik CONIA objavlja: Opozorjamo se vsa športna društva, da zapade dne 15. t. m. neprekosljivi rok za prijavo imovine športnih društev in športnih naprav, kakor je bilo objavljeno na naročilu zaupnika CONIA dne 30. septembra t. l. Športna društva morajo izčrpno odgovoriti na vsa vprašanja vprašalne pole ne glede na to, če so tudi negativna. Prijava pomeni športnih naprav je obvezna za vse lastnike, vstevši občinske uprave, zasebna društva, zadruge in podobno. Kot športne pravice se morajo smatrati tudi vsi prostori, ki so kakor koli prirejeni za športno udeleževanje katere koli vrste. Sledečji se vsa društva vlnudno pozivajo, naj posebej v točkah a), c) d) in e) odgovorijo čimbolj izčrpno.

Dva nogometna turnirja

Radi oživljanja športne delavnosti bo nogometna zveza pod vodstvom Conija priredila dva propagandna turnirja, s slededimi propozicijami: 1) Turnir A: za moštvo v katerem imajo pravico do nastopanja igralci rojeni od 1. X. 1923 navzgor; 2) Turnir B: za moštvo v katerem imajo pravico do nastopanja igralci rojeni od 1. X. 1926 navzdol brez omejitve. 3) Igralci, ki igrajo v nogometnem turnirju A ne morejo igrati v turnirju B in obratno. 4) Turnirja se lahko udeležijo vsak, v nogometno zvezo včlanjen klub z enim moštvom ali več. 5) Prijava za vsako moštvo mora vsebovati seznam največ 16 igralcev za vsakega posebej ime in priimek, očetovo ime, stanovniški naslov in točni rojstni podatki. Pred vsako tekmo mora predsednik društva predložiti sodniku seznam enajstotice, ki bo igrala in za vsakega legitimacijo, ki potrjuje njegovo identiteto in starost. Igralci, ki so bili že preje verificirani v kak klub, morejo igrati le za dotičen klub. Igralci, ki niso prijavljeni za turnir, ne smejo nastopati na turnirju, četudi so se veljavno verificirali za svoj klub. Verificirani igralci onih klubov, ki ne sodelujejo na turnirju lahko le izjemoma nastopajo za razpisani turnir za drug klub. 5) Tekme v turnirju A se igrajo dvakrat po 30 minut. Tekme v turnirju B se igrajo dvakrat po 35 minut.

Komaj je pa minilo sedem dni, sem mu moral zopet brati levite. — Že zopet si stavil, — sem mu dejal strogo. — A pred sedmimi dnevi si mi svečano obljubil, da tega ne boš nikoli več storil. — Saj tudi nisem, očka. — Nikar se ne izgovarjaj! Povedala mi je Seka. — Seka laže! Prav zares nisem stavil. Staviva očka, da nisem stavil. Odhitel sem k svoji ženi in ji vse povedal. — To je počešedoval od tebe, — sem vzkliznil na ves glas. — Odvadiš bom te grdobije tebe in njega... Mira je nekaj časa molčala, potem je pa dejala čisto mirno: — Staviva, da se ti to ne bo posrečilo! Ves obupan sem odšel z doma. Razburjen in brez cilja sem taval več ur po ulicah. Šele okrog enajstih ponoči sem telefoniral svoji ženi. — Stavim, da je ni doma, — sem pomislil sam pri sebi in zgrabil slušalko. — Tako je tudi bilo. Nič se ni odzval po telefonu. Čez nekaj minut sem pa videl svojo ženo, kako je odhajala iz kina. Bila je z nekim gospodom, ki se je pa od njega kmalu poslovila. — Tako sem ga spoznal. Bil je tisti njen prijatelj iz mladih let, ki je bil pred desetimi leti izgubil stavo...

6) Prijavni rok za moštvo traja do vključno 12. oktobra ob 18. ure. Prijave sprejema nogometna zveza v pisarni Coni, priložen ji mora biti seznam igralcev, istočasno se mora vplačati prijavnina lir 10 za vsako moštvo v turnirju A, in lir 15 za vsako moštvo v turnirju B. 7) Dne 13. oktobra bo ob 18. uri v pisarni Coni seja predstavnikov vpisanih društev, ki bodo določili vse potrebne ukrepe za igranje turnirjev in pričetek tekmovanja. 8) Pritožbe zoper odigrane tekme se vlagajo pisмено v 24 urah po odigrani tekmi. Obenem je treba vplačati takao lir 50, katere se povrne če bo pritožbi ugodeno. Pritožbe se morajo nasloviti na komisijo nogometnega turnirja v pisarni Coni. Pritožbe bo reševala komisija sestavljena iz predstavnikov sodelujočih društev, ki bo morala rešiti prošnjo v treh dneh. Pritožbe zoper rešitve komisije je treba vložiti v 24 urah pri nogometni zvezi, ki določi dokončno. Taksa znaša lir sto. 9) Za oba turnirja veljajo tehnična pravila nogometne zveze, tekme bodo sodili oficijelni sodniki. 10) Zaupnik Conija za Ljubljansko pokrajino razpisuje nagrade za prva tri klasičirana moštva v vsakem turnirju.

Kako dolgo traja nogometna tekma. To ve že vsak paglavec, ki vrta luknje v plotove okoli nogometnih igrišč in skuša brezplačno zadostiti svoji zvedavosti. 90 minut vendar! Tako smo do danes mislili in tako bomo mislili še jutri. Nemški nogometni strokovnjak Karl Koppehl pa nas je opozoril, da je to samo formalno res, dejansko je stvar presenetljivo drugačna. Časopisna agencija Centraeuropo tolmači njegove ugotovitve takole: V hokeju na ledu se pri vsaki prekinitvi igre (ker prekorači baudi mejno črto, ker se menjajo igralci in ob vsaki drugi sodnikovi prekinitvi) ura, ki kaže trajanje igre, ustavi. Ko da sodnik znak za nadaljevanje, teče ura naprej. Tako se število minut dejanskega igranja sklada s številom, ki ga predvideva ura pravila. V nogomtu in drugih igrah z žogo pa se čas, izgubljen z normalnimi prekinitvami, ne upošteva. Le pri večjih in težjih incidentih, ko je prekinitev daljša, sodnik običajno upošteva izgubljeni čas in podaljša polčas primerno številu minut. Dejstvo je torej, da se igralcem ni treba truditi ves čas, določen za trajanje tekme.

Karl Koppehl se je sedaj potrudil izračunati, koliko časa se — razumljivo samo povprečno — zapravi po vseh prekinitvah igre, ki jih povzroči sodnik ali žoga, ko zapusti igrišče ob vzdolžnici. Rezultat je resnično presenetljiv. Predpostavljajoč, da se pri vsakem zgoditku iz gubi 40 sekund, preden se igra obnovi, da se izgubi pri vsakem streljanju kot 20 sekund, prav toliko za vsak kazenski strel, za prosti strel 15 sekund, za vsak met žoge z vzdolžne mejne črte 10 sekund, pridemo do skupne vsote 1825 sekund, ali do pol ure odmora.

Tretjina igralnega časa se izgubi torej z prekinitvami. To naj bi povprečno veljalo za večino tekem. Tam pa, kjer igralci iz taktičnih razlogov sami tekmujejo, kako bodo čimbolj podaljšali odmorske s pošiljanjem žoge daleč preko vzdolžnice, pa se tak odmor še bolj podaljša in tekma je dejansko znatno krajša. — Spored nemških mednarodnih nastopov do konca leta. Vodstvo nemškega športa pripravlja do konca leta obilen mednarodni športni spored. Sklenjeni so bili doslej naslednji meddržavni nastopi: N o g o m e t: 18. oktobra v Bernu tekma s Švico, 1. novembra v Stuttgartu tekma s Hrvaško, konec novembra v Bratislavi tekma s Slovaško; t e l o v a d b a: Nemčija — Italija — Madžarska 12. decembra v Budimpešti; r o k o b o r b a: 15. novembra v Mannheimu z Madžari; b o k s a n j e: v prvi polovici novembra v Curihu s Švicarji, od 4. do 6. decembra v Berlinu z Italijani in Madžari; k o l e s a r s t v o: 4. oktobra v Berlinu z Madžarsko; s a b l j a s t v o: konec novembra v Budimpešti z Italijo in Madžarsko; h o k e j: 25. oktobra v Budimpešti z Madžari. Razen tega so na sporedu še naslednje mednarodne prireditve: 18. oktobra v Zagrebu nogometna tekma: München — Zagreb; novembra v Bernu rokometna tekma Stuttgart — Bern; 24. oktobra na Dunaju plavalna tekma Dunaj — Zagreb in končno 25. novembra mednarodne koledarske dirke v Berlinu s sodelovanjem Dancev in Švicarjev ter nastop nemških dirkačev v Curihu.

Evropske športne igre leta 1943? Iz Berlina poročajo, da napreduje nemško časopisje po izjavih nemškega športnega vodje von Tschammer und Ostena organiziranje evropskih športnih iger v letu 1943. Vest je treba sprejeti zadržano brez komentarja, ker iz poročila niso razvidne nobene podrobnosti.

Iz pokrajine Trieste

Zvezni tajnik na inspekciji v Muggiji. Triestinski Zvezni tajnik G. Spangaro je bil na svojem nadzorstvenem potovanju v Muggiji, kjer je inspiciral tamšnji fašijo. Zvezni podtajnik Bruno Stefanini pa je inspiciral fašijo pri S. Pietru na Carsu. — Triestinski in flumski likovni umetniki na triestinski umetnostni razstavi. Selanjia XVI. medpokrajinska umetnostna razstava v Triestu vzbuja živo zanimanje umetniško čutečega občinstva. Na tej razstavi so razstavili svoje umetnine sledeči likovni umetniki ter umetnice iz Triesta in Fuma: Marcel Cacherini, Ugo Cara, Adelchi Concilia, Gianni Brumatti, Viktor Bergagna, Romano Rossini, Mario Lanessa, Federico Righi, Franco Orlando, Romeo Daneo, Margherita Bombina, A. Spacal, Maria Arnold de Caussi, Miranda Raicich, Alice Psacaropulo, Mena, Perizzi ter Marija Lupieri.

Demografska slika Trieste. Dne 7. oktobra je bilo v Triestu 16 rojstev, 15 smrtnih primerov in devet porok. — Na polju slave je padel 21letni Dante Magres, ki je služil pri topništvu. Rojen je bil sicer v Furlaniji, vendar pa je bil že od mladih nog v Triestu. Na afriškem bojišču je žrtvoval svoje mlado življenje. Izšel je iz triestinskih fašijskih organizacij. Uvrščen je bil v sestav znane divizije »Pavla«.

V Venezeli obsojeni triestinski mornariški kapitan. Ob izbruhu vojnih sovražnosti je bil triestinski pomorski kapitan

Lovrenc Saffaro v pristanišču Caracas v Venezueli. Bil je s posadko na petrolejski ladji »Teresa Odeco«, ki naj bi prevzela v pristanišču nafto in petrolej na račun Italije. »Teresa Odeco« je bila skupno z ostalimi ladjami zaplenjena. Lovrenc Saffaro se je tedaj odločil, da rajši zažge petrolejsko ladjo ko da bi prešla v roke organom Združenih držav ameriških. Zaradi tega je bil pred nedavnim obsojen pred vrhovnim sodiščem v Venezueli na štiri leta in 125 dni zapora.

Nezgode. Z motornega kolesa je padel na cesti proti Piranu inž. Emil Giovanni iz ulice Nordio 10. Pri padcu si je zlomil desnó stegnenico. Na knjigovozu Silvija Trevisana iz ulice Porta 14 se je usil zidni omet in ga poškodovalo na obeh rokah. Osemltnega Ivana Fantica iz ulice Campanelli 77 je obgrzel poplavljen pes po obeh rokah. Po vsem telesu se je potolkel pri padcu 18letni Alejo Leporo iz ulice Battersa 20. Ponesrečenec se zdravi v triestinski bolnišnici Kraljice Helene.

Novi madžarski vojni minister

Madžarski vojni minister general Karel Bartha je po lastni želji odstopil. Za njegovega naslednika je bil imenovan upokojeni general Viljem Nagy. Novi madžarski vojni minister je rojen leta 1884 kot sin sedmograškega rudarskega inženirja. Dvornil je vojno akademijo in leta 1905 je postal poročnik. Prve svetovne vojne se je udeležil na raznih bojiščih. Po vojni je služil v vojnem ministrstvu. Leta 1934 se postal generalmajor, tri leta pozneje pa feldmaršal poročnik in kot tak t. 1940 poveljnik prve armade. Še isto leto je postal generalni polkovnik, naslednje leto je bil pa upokojen.

Beležnica

KOLEDAR Danes: Petek, 9. oktobra: Dionizij DANAS NJE PRIREDITVE Kino Matica: Na svidenje Franciška Kino Sloga: Poslednja runda Kino Union: Svet bo trepetal Umetniška razstava akad. slikarja T. neta Gorjupa v Jakopičevem paviljonu, odprta od 9. do 18. nepretrgoma Razstava slikarja Miloša Šusteršića »Dolenjski vase« pri Obersnelu na Gospodski cesti, odprta od 9. do 18. DEZURNE LEKARNE Danes: Dr. Kmet, Bleiweisova cesta 43, Trnkoczy ded., Mestni trg 4, Ustar, Seienburgova ulica 7.

Malo jezikovne paše

Kaj pomaga, če opevamo še tako lepoto jezika, ko je mogoče napisati razpravo o estetskih zadevah — v najslabšem jeziku! Res, lepota jezika razveseljuje srce in duha in zato ju tudi plemeniti. Toda ljubezni in duha ni povsod; jezik je mnogim mrtvo orodje, proteza namesto žive roke. Kljub temu pa ne smemo biti malomarni do jezika vsi. V čem je lepota jezika. Nedvomno ne le v slogu, temveč tudi v pravilnosti in jasnosti. V stavkih, ki govorijo neposredno in živo, v besedah, ki je vsaka na svojem mestu. Lepota jezika se ne skriva v mogočno zvonečih publicah, bolj je odvisna od besedice, tako kakor lepota mozaike od drobcev. Vestno morajo uporabljati tudi »besedice«, da bo beseda lepa in jezik podoben jeziku. Med takšne besedice štejemo tudi predloge. Danes se bomo »pasil« med njimi. Predloge nekateri skoraj tolikokrat zlorabljajo kakor rabijo; če jih že rabijo, jih zlorabljajo. Rabijo jih tudi, ko jih ne potrebujejo. Zato so zlorabe že tako vsakdanje, da jih več niti ne opazimo.

Ali se vam zdi vse prav, ko berete: pruk se začne s prvimi; s 15. se preselim; poročim se s tretjim; plačal bom z zadnjim; gledal me je s kislim obrazom; pozdravil me je z rdečim nosom; pisal je z ognjem; v bolnico so ga s težkimi poškodbami; borili so se z velikim junaštvom; pohitel je na pomoč s požrtvovalnostjo itd.? Ne bojte se; vseh primerov tako vsakdanjih grehov ne bomo mogli naštet. Lahko sprevidite, da bi brez predlogov »se« ali »že«, kjer bi bil upravičen le »ize«, včasih pa tudi uporabljajo »ize«, kjer bi moral biti »se« ali »že«. Nekateri namreč ne razlikujejo med »na« in »v«. Ljubljanačani navadno govorijo: odšel je v hrib po gobe; prišel je s Šiške; kostanj iz Rožnika; s Štepanje vasi; v vrtu, v dvorišču; iz tega drevesa sem dobil toliko jabolk; pijem s steklenice; vrnil se je z gostilne. Zato se ne smemo čuditi, če komu pade klobuk iz glave, če ljudje zahajajo v gore in v planine, namesto na gore, če gobe nabirajo v hribu in ne na njem. Vozijo se na travmaju, ne v njem, kar pa ni takšna nesreča, ker že velja pravilno, da hodimo na vlak kakor na kolodvor.

Toda, če je že mogoče zahajati v planine in se vračati iz njih, doslej je vendar veljalo, da grem na Vrhniko in ne v njo; da prihajajo deželani v Ljubljano in ne na njo, zato se tudi vračajo iz nje, a ne z nje; s travmajem se vozimo na Vič, zato se tudi travmaj vrača z Viča in ne iz njega; pač se pa vozimo v Šiško in Moste, zato vozi travmaj iz Šiške ali iz Most, ne pa s Šiške ali z Most. Če pravim, da grem na Ig, na Vrhniko, na Rakitno, na Dobrovo, ne morem reči potem, da se vracam iz Vrhnike, iz Rakitne, iz Iga, iz Dobrove. Reči pa moram, da prihajam iz Pohorja, gradca, iz Višnje gore, iz Novega mesta. Po kostanj hodimo na Rožnik in na Golovec, zato ga prinašamo z Golovca in z Rožnika.

Vse to seveda mogoče tako dobro vedo, da so že zdavnaj pozabili. Nekaterim v mestu rada otepe uspeha, kar je baje treba pripisovati mestnemu hrupu. Zato jim je vseeno, ali žive v Ljubljani ali na nji in še manj jih skrbi, kaj bo kdo rekel o tem v tej paši ali na kateri koli drugi paši.

Stava

Moja žena je vedno rada stavljala. — Ali staviva, da te ne bom nikoli več videla? — je klicala moja žena za svojim prijateljem iz mladih let, ki je tedaj naglih korakov bežal od nje, ko sem jo jaz prvič videl. Takrat sem se tudi seznanil z njo. Mirin prijatelj je izgubil stavo in Mira se je sprijateljila z menoj. — Stavim, da ste že poročeni, — mi je dejala Mira že prvi dan najinega poznanstva in mi pomežiknila z levim očesom. To stavo je Mira izgubila, ni pa mnogo manjkalo, da tudi te ni dobila. Morala bi bila samo rabiti namestu sedanjega bodiči čas in reči: — Stavim, da boste oženjeni, pa bi bila stavo dobila. Tako sem pa jaz dobil stavo in — Miro za nameček. Od kar sva se poročila je dobila Mira sedemdesetdeset stav in s tem v zvezi čokolade, klobukov, oblek, rokavic in ne več česa še. Izgubila je samo eno stavo. Tistega dne sem smel zvečer oditi z doma brez nje. Drugi dan mi je pa vzela ključ od vežni vrat in in začela obračunavati z menoj: — Stavim, da mi snoci nist bil povsem zvest, — mi je dejala z očitajočim glasom. Ker ji nisem mogel dokazati, da nima nobenega pouda dvomit o moji najpopolnejši in neokrnjeni zvestobi, sem izgubil stavo in Mira je dobila — še en klobuk. Nekoč sva pa dobila stavo jaz in ona.

Ljubljana je imela v starih časih kruharno

Kako se je godilo ljubljanskim pekarnam včasih — Cene kruha so bile predpisane tudi v srednjem veku

Ljubljana, 1. oktobra. Kruh velja že od nekdaj kot najpomembnejša ter najpotrebnejša hrana; pomembnejši je od mesa in od katerekoli druge jedi, kajti ljudem se je vedno zdelo, da kruha ni mogoče nadomestiti nič z najboljšo jedjo. Zato je razumljivo, da je bila prodaja kruha pod nadzorstvom že v najstarejših časih ter da so tudi skrbno nadzirali gibanje žitnih cen. To spredvidno tudi iz zgodovine stare Ljubljane. Priznati moramo, da je bila Ljubljana v marsikaterem pogledu že v srednjem veku precej dobro urejeno mesto. Seveda je pa bil slog vseh tedaj uredevit srednjeveških, značilen za tiste čase, ko so zločince kaznovali nenavadno surovo in ko je bil v mestnem sodstvu rabelj zelo pomemben činitelj. Vendar pa gledamo na navadno na uredevit srednjega veka preveč pristransko in mislimo, da je »slabo« in »srednjeveško« istovetno. Meščansko življenje je bilo v tistih časih dobro urejeno in meščani so skrbno varovali svoje t. j. meščanske pravice. Mesto je bilo toliko samostojno, da so se meščani tudi lahko uspešno zavzemali za svoje pravice. O mestnem gospodarstvu, političnem in splošnem življenju so odločali meščani sami na podlagi svobode (»patentov«), ki so jih prejeli od vladarjev. Sožitje stanov morda tedaj ni bilo tudi vzorno, vendar je pa bilo dovolj znošno, takšno, da so meščani lahko uredili zadovoljivo sožitje med seboj, med posameznimi poklici. Primer ljubljanske kruharne nam kaže, da je mesto zelo skrbelo za blaginjo prebivalstva. Morda se je pekarnam zdelo, da je magistrat skrbel bolj za prebivalce kakor za nje. Povsem zadovoljni nedvomno niso bili.

je bila kruharna ob Valvasorjevem času drugje kakor prvotno, torej res tam, kjer je stal nekdanj magistrat.

Kruharna — prva tržnica

Ko smo lani pisali o novi ljubljanski tržnici, smo se dotikali malo tudi zgodovine ljubljanskih tržnic za prodajo mesa. Če pa smem imenovati mesarske lope na gornjem mostu in pozneje na kraju sedanje tržnice res prve tržnice, še bolj upravičeno imenujemo ljubljansko kruharno prvo tržnico. Bila je v zidanem poslopju. Opis poslopja se nam sicer ni ohranil, a vsekakor kaže, da je bilo poslopje zidano. Najbrž je bila v njem tudi žitnica, kar pa ni zanesljivo. Peki so morali kruh prodajati samo tam. Vsek pa je moral vsak dan tja dostaviti kruh, kjer so ga prodajali pod nadzorstvom. Cene kruha so se ravnale po žitnih cenah in vsakih 14 dni znova so bile zato na črni tabli v kruharni napisane žitne cene. Če pek ni razprodal vsega kruha, ga je moral odnesti po prodaji, ne da bi ga prodajal naslednji dan; peki so morali kruharno zalagati s svežim kruhom. Vsek pa je imel v kruharni določen primeren prostor. Prodaja kruha je bila tedaj v skupnem prostoru kakor dandanes mesa v tržnici.

S pekarni, ki se je pregrešil, niso imeli usmiljenja. V dobi sramotnih strebov, »prangerjev«, so peke zaradi neprimerne kupa posajali na sramotno klop pred mestno hišo, da so si ga meščani dobro ogledali in mu primerno »čestitali«. Toda posebej za peke so iznašli še hujšo kazen, srednjeveško v pravem pomenu besede. Pri gornjem mostu so imeli posebno pripravo, da so peki delali pokoro — v Ljubljani. Ta naprava je bila neke vrste tehtnica — drog, na koncu s privezanim kosarom. V kosar po niso dajali kruha, temveč so posajali peke. Drog se je nagnil — kruh je bil prelahak, pek pa pretežek — in kosar je seveda s pekarnim vred — štrbunknil v Ljubljano. Ko se je grešnik malo okopal v splošno zabavo meščanov, so ga dvignili, a kopanje je bilo tako prijetno, da so kosar navadno večkrat spustili. Nesrečni pek je bil dobro privezan, da ni ostal v vodi. Ne vemo, kako so se te kopeli učinkovale in če so bile bolj učinkovite kakor so v novejšem času globe in zapori. Rečemo pa lahko, da so bili meščani zaščiteni pred oderuhi, ki so se morali bati kazni magistrata, če se ne bi bali božje jeze. Imenitno napravo za kopanje pekov so imenovali »potapljal-koc«. Škoda, da se nam ni ohranila vsaj v muzeju.

DNEVNE VESTI

— Hrvatski poslanik v Vatikanu. Za pooblaščenega ministra in poslanika Nedovine Države Hrvatske v Vatikanu je bil imenovan knez Ervin Lobkovic.

— Na polju slave je padel na ruskem bojišču pešec Renato Severgnini iz Cremona, star 30 let. Njegovo truplo je bilo pokopano v Bolhoju. Pokojnik je bil vnet pripadnik fašističnih organizacij.

— Junake smrti sta umrla poročnik Aldo La Mastra in višji karabinjerski maršal Arderio Antonelli. Oba sta bila rodom iz Rima. Prvi je padel na bojišču ob Donu, drugi pa je podlegel za ranami, ki jih je dobil v borbi na grškem bojišču.

— Zaključek alpske manifestacije. V Susse pri Fiumu je prispela poslednja štafetna skupina alpske sportne manifestacije, ki se je pričela z odhodom prve skupine dne 1. septembra iz Mentona. V Susse so se zbrali k svečanemu sprejemu zastopnik K. N. F. eksc. Manaresi ter predstavniki oblasti in stranke hierarhije iz Susse in Fiuma. Poveljnik štafete je izročil ob prihodu v Susse mentonsko plamenico fiumskemu Zveznemu tajniku, ki je skupno z eksc. Manaresijem podprta pomen alpske sportne manifestacije.

— Pogojni odpust obsojencev. Dne 28. oktobra stopi ob priliki 20. obletnice revolucije v veljavni zakon z dne 27. junija 1942, ki se nanaša na pogojni odpust onih obsojencev in kaznjencev, ki so pokazali v zaporih brezgrajno, spodobno obnašanje. Ta zakon, ki ga je izdala fašistična vlada, sloni na načelu enakosti ter izključuje od ugodnosti novega zakona vse one, ki so bili obsojeni, da so hoteli preveč notranji red in s tem žaliti čast ter veličino Domovine.

— 30 let ječe zaradi odtegnitve večjih količin žita javni potrošnji. Pred sodiščem za zaščito države v Terniju je bil obsojen Dominik Capperoni iz Lugnana na trideset let ječe, ker je odtegnil javni potrošnji 150 m. stotov žita, na ta način, da jih je uničil.

— Smrt znanega slikarja. V častiljivi starosti 79 let je umrl v Triestu znani slikar Jakob de Simon, ki je naslikal številne umetniške slike v raznih triestinskih cerkvah. Znameniti sta njegovi sliki sv. Roka in sv. Josipa v cerkvi sv. Antona star. v Triestu. Pokojnik Jakob de Simon ni bil samo odličen umetnik, ampak tudi srčno dober človek, ki je bil vedno pripravljen pomagati svojemu bližnjemu.

— Dan varčevanja dne 31. oktobra. Kakor poročajo gospodarsko finančni dopolnili, ni vestnik agencije »Agis«, bo dne 31. oktobra t. j. po vsej Italiji proslavitev dneva varčevanja z raznimi propagandnimi manifestacijami.

— Zasedanje italijanske sociološke družbe v Rimu. V Rimu so se zbrali člani Italijanske sociološke družbe. V prvem zasedanju, ki mu je predsedoval družbeni predsednik prof. Konrad Gini, je razpravljala prof. Sergij Panunzio o sindikatu v odnosu z aristokracijo. Sledila sta predavanja prof. C. Govija o nalogah, duševnih osnovah in pomenu sociologije, ter prof. Petruzzella o problemu etike in sociologije, ter solokstiv grčumihymihmih gije. V drugem zasedanju, ki mu je predsedoval družbeni podpredsednik eksc. Petazzoni, pa je obravnaval prof. Konrad Gini problem prvine in kulturnih središč. Zatem je razpravljala prof. Lanfranco Marro o nekaterih pogledih ruralne sociologije prof. Lenti o izdatkih za obkole ter njih sociološkem pomenu. prof. Fortunati o odnosih med sociologijo in gospodarstvom ter prof. dr. Sataloi o socioloških pogledih, ki se nanašajo na ureditve nekega venezuelskega plemena.

— Italijanski konzulat v Baslu povznan generalni konzulat. Iz Rima poročajo: V službenem listu je bil objavljen odlok, s katerim se Kr. konzulat v Baslu povzbuje v Kr. generalni konzulat. Razen tega so bila sistematizirana tri mesta prvega in drugega tajnika pri kr. poslanstvih v Stockholmu, Kodanju in Lizboni.

— 309 likovnih umetnikov sodeluje pri XII. medpokrajinski umetnostni razstavi v Milanu. Odbor, ki mu je bila poverjena naloga, da izbere umetnine, ki so bile predložene XII. medpokrajinski umetnostni razstavi v Milanu, je zaključil svoje delo. Izmed predloženih del je izbral 460 in sicer 300 slik, 57 plastik, 58 del z kredo in ogletem, 26 akvarelov in 19 svetinj. Vseh likovnih umetnikov, ki sodelujejo na razstavi, je 309. Jutri v soboto 10. oktobra bo v Milanu slovesna otvoritev pomembne, tradicionalne lombardske umetnostne razstave, ki ji bodo prisostvovali predstavniki oblasti in stranke, kulturnih društev in lombardskih turističnih zavodov, ki so si zelo prizadevali za čim vidnejšo veljavo pokrajinskih umetniških motivov na omenjeni milanski razstavi.

— Novo središče za gojitev grozdja. V Vogheri je bilo ustanovljeno posebno »Središče za gojitev grozdja«. Duce, ki je poznal za to hvalevredno pobudo, naročil pavijskemu prefektu, da izrazi županu v Vogheri njegovo živo zadovoljstvo za vneto in koristno pobudo.

— Vsaka ped zemlje bodi obdelana. V smislu ukrepov mednarodnega vzporednega odbora za oskrbo, cene in razdelitve je izdal predsednik fašistične poljedelske konfederacije posebno okrožnico pripadajočim zvezam, v kateri se pojasnjujejo zadevni ukrepi mednarodnega vzporednega odbora. V tej okrožnici, ki je važna glede nalog poljedelcev v novi poljedelski sezoni, izraža predsednik omenjene konfederacije prepričanje, da bodo vsi italijanski poljedelci pomagali uresničiti Ducejevo zapoved: »Vsaka ped zemlje mora biti obdelana!« Zatem navaja, da je bila vsota, namenjena nagradam zvišana v preteklem letu na 1 milijardo 850.000 lir. Sedaj je bila zvišana ta vsota na dve milijardi lir. K temu pride še poseben nagradni znesek 500 milijonov lir, ki je določen za poljedelce v južnih ter otonih pokrajinah Italije, kjer so stroški obdelovanja zemlje večji. Ob zaključku poudarja konfederacijski predsednik v svoji okrožnici, da naj gledajo poljedelci v setvi svoj najpomembnejši, najbolj konkreten prispevek k zmagi.

— Prijava terjatev nasproti dolžnikom v Nezavisni Državi Hrvatski. Opozarjamo vsa prizadeta podjetja, da je treba do 10. oktobra t. j. prijaviti neposredno Narodnemu zavodu za mednarodno izmenjavo — Istituto Nazionale per i Cambi con l'Estero, Roma, Via dell'Unità 43 — vse terjatve, ki jih imajo fizične in juridične osebe, ki bivajo ali imajo svoj sedež v Italiji ali na bivšem jugoslovanskem ozemlju, priključenem Italiji, nasproti fizičnim in juridičnim osebam, ki bivajo ali imajo svoj sedež v Nezavisni državi Hrvatski in ki se nanašajo na obveznosti, nastale pred 10. aprilom 1941. Prijava se mora sestaviti v smehatitni obliki, v kateri je označiti poleg imena italijanskega upravičenca tudi ime hrvatskega dolžnika, znesek terjatve, datum, v katerem je terjatev nastala, narava obveznosti, in če je bil znesek med tem časom plačan pri kakem denarnem zavodu na Hrvatskem v svrhu doprinosu na račun, glaseč se na ime italijanskega upnika. Ni prijaviti onih terjatev, katerih zneski so bili svojačasno vplačani od strani nasprotnih hrvatskih strank v bivši italijansko-jugoslovanski kliring. Zdrženje industrijev in obrtnikov opozarja svoje člane, da ne zamudijo roka prijave in da tudi sicer v lastnem interesu izvršijo to prijavo.

— Utolji je v kadi mošta. V frakciji Mortevetolini pri Firenzi je 39-letni kolon Angel Grossi stiskal grozdje v veliki kadi. Nenadoma pa je prišla Grossi slabaost in pred znenimimi očmi se je pričel pogrezati v kadi, ki je bila polna mošta. Predno se je zavedla, kaj je prav za prav z možem, je nesrečni Grossi utonil v moštu. Zdravnik je ugotovil, da se je Grossi onesvestil zaradi vdihavanja plinov, ki se razvijajo pri vrenju mošta, in da je zaradi tega omahnil v mošt, kjer si revež ni mogel več pomagati.

— Potrošnja rib v italijanskih velemedstvih. Glavni komisariat za ribolov je predložil predsedstvu ministrskega sveta poročilo, ki se nanaša na dobavo in potrošnjo rib v nekaterih italijanskih velemedstvih v času od 27. septembra do 3. oktobra. Skupno je bilo prodanih in potrošenih 2032 m. stotov rib in sicer v Rimu 933,50 m. stotov, nadalje 602,58 m. stotov v Milanu, 152,89 m. stotov v Torinu, 103,28 m. stotov v Bologni in 209,30 m. stotov v Firenzi.

— Tradicionalni konjski semenj v Veroni. Od 10. do 13. oktobra bo v Veroni tradicionalni konjski semenj. Za lastnike najlepših konj je razpisana nagrada v skupnem znesku 0.000 lir.

— Trinajsti zbor filatelistov v Veneziji. Te dni so se sestali v Veneziji filatelisti iz vseh treh Venezij in tudi iz drugih italijanskih pokrajin na svojem tradicionalnem zboru. Med udeleženci se je razvila važna izmenjava filatelističnih redkosti in znamenitosti. Ob sklepu svojega trinajstega zbora so navzoči znamenarji sklenili, da se bodo zopet sestali na prihodnjem, t. j. 14. zboru venezijskih filatelistov, ki bo v marcu v Veroni.

Iz Spodnje Štajerske

— Predavanje poročnika Beckerja v Mariboru. Jutri bo prebivalci v Mariboru na povabilo štajerskega Heimabundua poročnik Becker o svojih doživljajih na vzhodnem bojišču. Predavanje bodo spremljale skioptične slike. Poročnik Becker je predaval že v raznih krajih Spod. štajerske in povsod je vzbudilo njegovo predavanje veliko zanimanje.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavskih ob 16. in 18.15. ob nedeljah in praznikih ob 10.30 14.30 16.30 in 18.30

KINO MATICA TELEF. 22-41

Mariane Hoppe in Hans Sönker v svojih najboljših vlogah!

Na svidenje Franciška

Film odpovedi in zaupanja v svojo ljubezen!

KINO UNION TELEF. 22-21

Tajnstveno napet film o iznajditelju strašne naprave, ki bo napovedovala smrt...

Svet bo trepetal...

Claude Dauphin, Marguerite Sologne

KINO SLOGA TELEF. 27-30

Eden najlepših sportnih filmov

Poslednja runda

Enzo Fiermonte in Jone Salinas

Vsak dan tri predstave: 21/4, 4, in 6.

IZ LJUBLJANE

—lj Jug nam priprša dež. Vreme se je začelo spremenjati že v sredo, tako da smo lahko že tedaj popoldne spredeli, da bo kmalu konec izredno lepega jesenskega vremena. Vendar so nam bili še večerj navržene lepe solne ure popoldne, ko je močen jug že prinašal vlogo od mornar. Davi je bilo že precej oblačno, jug je pa prijetno ogrel, tako da je zrasla današnja minimalna temperatura 13,8°. Najvišja večerajšnja temperatura je znašala 22,3°. Zračni tlak je popuščal večerj ves dan in davi je bil za 3 milimetre nižji kakor večerj jutraj. Morda bo že popoldne začelo deževati, vsakakor pa moramo pričakovati dež vsaj jutri.

—lj Ribji trg bolj založen. Danes so bile napredaj po daljšem času tudi domače rečne ribe (iz Ljubljane). Kupovalci so se zlasti razveselili dobrega lipana, ki je na prodaj malo ceneje kakor prekašane morske ribe. Napredaj so pa bile tudi belice, in sicer platnice, podust in plšč. Dosele je bilo vreme ugodno za ribolov in voda je bila nizka. Če prihodnje dni ne bodo narasle preveč vode, bodo prihodnji petek zopet napredaj rečne ribe. Izmed morskih rib so bili napredaj kakor navadno prekašani slaniki in skuše.

—lj Gorjupova umetniška razstava. V nedeljo 11. t. m. ob 11 uri dopoldne, bo imel vodstvo po razstavi slikar sam. Tolmačil bo svoje slike in obenem vse potek dela, od praznega dela pa do končane slike, kakor tudi slikarjev odnos do narave. Ker se nam obeta zanimiva razlaga, opozarjamo ljubitelje umetnosti, naj ne zamude te prilike. V nedeljo bo zadnji dan razstave. Razstava je odprta vsak dan od 9. do 18. ure nepretrgoma.

—lj Kleparški in inštalaterski pomočniki so javljeni, da se udeležijo strokovno-organizacijskega sestarka, ki se bo vršil v nedeljo, dne 11. oktobra 1942 ob 9. uri dopoldne v Pokrajinski delavski zvezi I. nadstropje, soba št. 5. Predsedstvo Skupine kleparjev PDZ.

—lj Nabiralec kostanja! Kakor na divjem kostanju tako tudi pri klatenju žlahtnega kostanja delajo nabiralci največjo škodo na drevu. Plezajo na traveza, lomijo veje in klestijo po njih z »so silo, da je dreve vse v ranah. Če bi se bilo druge škode, bomo divjanje čutili prihodnje jesen, ko zaradi sedanjih ran in poškodb kostanj ne bo mogel obroditi. Klatenje kostanja in plezanje na kostanjeva drevesa je najstrožje prepovedano ter bo kaznovano kot poškodovanje javne imovine. Kakor so škodljivci neumisljeni z drevjem, tako bo prisiljeno mestno poglavarstvo ravnati z njimi pri odmeri kazni v okviru zakona. Posebno jih pa opominjamo, da razen gozdnih in poljskih čuvarjev tudi mestna in državna policija budno pazi, da ne bo škode. Kogar bodo čuvali ali stražniki zalotili pri klatenju ali na drevesu, bo izročen Kr. Kvesturji.

—lj Licitacija v mestni zastavljalnici na Poljanski cesti 15 bo v ponedeljek 12. t. m. ob 15. uri, ko bodo prišli na dražbo predmeti, zastavljeni letošnjega februarja in marca meseca. Predmeti bodo razstavljeni isti dan od 10. do 11. ure v uradnih prostorih zastavljalnice.

—lj Ravateljstvo III. in IV. moške realne gimnazije v Ljubljani objavljata: Začetna služba božja za oba zavoda bo v ponedeljek dne 12. oktobra ob 8. v cerkvi sv. Cirila in Metoda za Bežigradom. Redni pouk za učence III. moške realne gimnazije se začne v torek 13. oktobra ob 8., za učence IV. moške realne gimnazije pa istega dne popoldne ob 13.50.

—lj Začetek pouka na ljubljanskih šolah. Srednje, učiteljske in meščanske šole v Ljubljani razen I. moške realne gimnazije in I. mešane meščanske šole imajo v ponedeljek dne 12. oktobra začetno službo božjo, naslednji dan v torek pa redni pouk. — Iz pisarne IV. oddelka Visekega komisariata.

Radio Ljubljana

SOBOTA. 10. OKTOBRA 1942-XX

7.30: Lahka glasba. 8.00: Napoved časa: poročila v italijanski. 12.00: Pisana glasba. 12.30: Poročila v slovenski. 12.45: Simfonična glasba. 13.00: Napoved časa: poročila v italijanski. 13.10: Pot minut gospoda X. 13.15: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih sil v slovenski. 13.20: Lepe pesmi od večerj in danc. Orkester vodi dirigent Angelini. 14.00: Poročila v italijanski. 14.15: Lahko glasbo vodi dirigent Gallino. 14.45: Poročila v slovenski. 15.00: Pokrajinski vestnik. 17.10: Nove plošče Cetra. 17.15: I. Velikonoja: Kuharski nasveti. Gospodinjstvo predavanje v slovenski. 19.30: Poročila v slovenski. 19.45: Komorna glasba. 20.00: Napoved časa: poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenski. 20.30: Vojaške pesmi. 20.45: Lirična prizidevte družbe EIAR: Neron. Opera v štirih dejanjih Arriga Boita. — V odmorih: predavanje v slovenski: zanimivosti v slovenski; poročila v italijanski.

Obnovite naročnino!

Iz pokrajine Gorizia

— Na polju slave so palili pešec Arrigo Bidut, rojen l. 1913. v Goriziji; višji kaporal Friderik Graziani, roj. 1919 v Piedimontu di Calvario; pešec Stanislav Mućic, roj. 1911 v S. Andrea di Gorizia; pešec Evgen Vecchi, roj. 1910 v Villessu ter črna srajca Friderik Siviz iz San Dassa.

— Iz duhovniške službe. Za podravna telja v gorizijskem nadškofjem semenišču je bil imenovan Just Soranzo, za spiritalista pa dosedanj gorizijski stolni vikar dr. Fr. Moćnik. Za župnega upravitelja na Camini je bil imenovan dosedanj tolminski kaplan Stanko Pontar. Za kaplana v župniji sv. Ignacija v Goriziji je bil postavljen Josip Zabkar.

— Za likvidatorja Kmetijske hranilnice in posojilnice v Sebegliu je bil postavljen odvnetik F. Pagilla.

— Gorizijski nadškof v Locavizi. Nadškof gorizijske nadškofije mons. Carlo Magotti je bil te dni na pastirskem obisku v Locavizi di Canale. Po pontifikalni službi božji je birmal večje število dečkov in deklic iz Locavizze.

— Gorizijski likovni umetniki na triestinski medpokrajinski umetnostni razstavi. Tudi gorizijski likovni umetniki so se odzvali povabilu glede soodelovanja pri XVI. medpokrajinski umetnostni razstavi v Triestu. Svoje umetnine so razstavili likovni umetniki Quaila, Sartori, Finetti, Zigaina, Bastianutto, Fantoni in razen tega še monfalkonski kipar Patuna.

— Na Castagnevizi so tudi letos praznovali god italijanske svetnice sv. Frančiška s tradicionalnimi cerkvenimi slovesnostmi, h katerim so prišli verniki iz vseh gorizijskih župnij. Slovesno mašo je daroval mons. Evgen Pividor od gorizijskega metropolitanskega kapitlja. Popoldan je bila otvoritev črtnega socialnega tedna Antonijeveke mladine.

— Pokrajinski odbor za pomoč vojnim sirotam v Goriziji je podelil v letošnjem septembru gorizijskim vojnim sirotam polpore v skupnem znesku 6400 lir.

— Ljudsko gibanje. Dne 3. oktobra je bilo v Goriziji šest rojstev, dva smrtina primera in dve poroki.

— Ponesrečeni. Levico si je pokšodoval pri delu 44letni Karol Ambrosic iz Piedimonta di Calvario. Čez stopnice je padla 67letna gospodinja Marija Macuz in si zlomila levo nogo. Na desnem komolcu se je potolkla pri padcu Ana Marija Sfillogio iz S. Pietra pri Goriziji. Pri neki avtomobilski nesreči si je zlomil desno ključnico 61letni Edvard Brumat iz Lucinca. 28letni delavec Alojz Tosolini iz Pasine di Prato si je med delom ranil desno. Desno si je zlomila pri padcu šestletna učenka Norma Frano iz ulice Montesanto 82. 50letni uradnik Bruno Salmi si je pri padcu s kolesa pokšodoval desno stegno. 20letna trgovska namestnica Valeria Zotti iz trga Vittoria 24 je padla pred neko trgovino in si zlomila piščal desne noge. Štiriletna Olga Mauri iz Vertobite pri Goriziji se je med igro z bratcem opelila po vsem telesu. Vse ponesrečence so pripeljali v gorizijsko bolnišnico Brigita Pavia.

Naše gledališče

DRAMA

Petek, 9. oktobra: zaprto.
Sobota, 10. oktobra, ob 17.30: Mlada Saloma. Izven.
Nedelja, 11. oktobra, ob 14: Poročno darilo. Izven. Znižane cene od 10 lir navzdol;
ob 17: Oče naš. Izven.

Cezar Meano: »Večno mlada Saloma«. Komedia v 3 dejanjih, ki se godijo leta 60. po Kr. rojstvu na dvoru armenskega kralja Aristobula. Osebe: Aristobul-Cesar, Saloma-Nablocka, Dellia-Sariteva, Tulij Casij-Nakrst, Markodej-Gorinšek, Gaj Lutecij-Peček, Abimelek-VI. Skrbnik, Jerubaal-Potokar, Judita-Remčeva, Lia-Sanelnova, mešan-Brezigaj, rimski vojak-Raztresen, služkinje-Rakarjeva, Starčeva, J. Boltarjeva. Režiser: prof. šest. inscenator: V. Skružny. Scenska glasba: prof. Sturm, koreografija: Marta Pavlin, kostumi Salome: atelje Inkiostri.

V nedeljo ob 14. uri bodo ponovili po daljšem premoru Forzanovo komedijo »Poročno darilo«. Veljale bodo znižane cene od 10 lir navzdol.

OPERA

Sobota, 10. oktobra, ob 17. uri: Traviata. Red. Premierski. Otvoritvena predstava operne sezone.
Nedelja, 11. oktobra, ob 16: Seviljski brivec. Izven. Cene od 24 lir navzdol.
Ponedeljek, 12. oktobra: Zaprto.
G. Rossini: »Seviljski brivec«. Buffomedlrama v dveh dejanjih (4 slikah). Osebe: Almadiva-Lipušček, Bartolo-Zupan, Rozina-Ivančičeva, Figaro-Janko, Basilio-Beetto, Fiorello-Dolinar, Berta-Stritarjeva, poveljnik straže-Anžlovar. Dirigent: A. Neffat, režija in scena: C. Debevec, zborovodja: R. Simoniti.

BIL JE GLUH

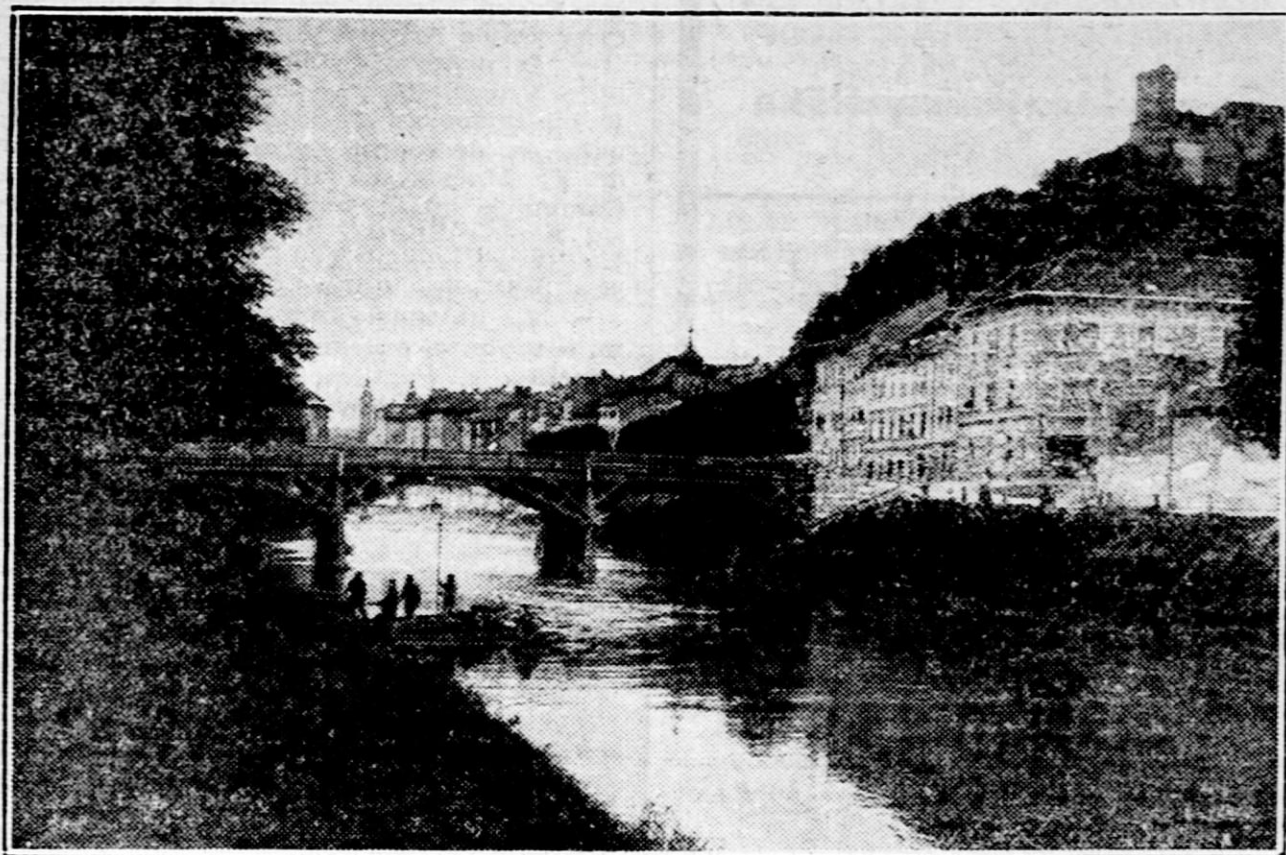
— Rada bi kupila kip slavnega skladatelja za okras klavirja. Koga mi priporočate, gospod profesor.
— Beethoven. On je bil gluh.

Mali oglasi

AVTOMOBIL tovorni ali poltovorni do 1000 kg nosilnosti, kupim ali pa ga vzamem v najem, za vožnjo samo dopolnimo, preskrbim vsa potrebna dovolila za vožnjo proti dobri odškodnini. Koblajeva ulica 7.	GOSPODJE POZOR! Klobučarna »PAJK« vam strokovnjako očisti, preoblikuje in prebarva klobuke vseh vrst po nizkih cenah. Lastna delavnica. — Se priporoča — Rudolf Pajk, Sv. Petra cesta 38.
TAPETNIŠKEGA VAJENCA sprejem. — Habjan, Ljubljana, Igriška 10.	Insertirajte v »Slov. Narodu«
Rappresentante introdotto Lubiana e provincia e c e a importante portafoglio, borsellini, articoli, fortissimo consumo. Offerte:	Zastopnik, uveden v Ljubljani in deželih, t e e a važno tvornico za listnice, talke, predmete močnega odjema. Ponudbe:
Casella 303 Unione Pubblicità Lubiana	

Nekdaj posebno pomembna ulica

— dandanes pa skoraj neznana — Ali veste, kje je Stiška ulica? — Nekdaj je bila baje edina ulica, ki je držala od Starega trga k Ljubljani

Nekdanji, leseni šentjakobski most

Ljubljana, 7. oktobra. Na lovu za ljubljanskimi zanimivostmi in znamenitostmi moras biti zadovoljen tudi s tem plenom: z odkritjem posebno pomembne ulice, če ne celo najpomembnejše v stari Ljubljani, Srednjeveška Ljubljana je bila sicer mala, vendar ne smemo misliti, da je imela samo eno ulico ali trg. Tako n. pr. Stari trg tedaj ni bil zgolj ime ene same ceste, temveč vsega starejšega naselja, kakor je ime Novi trg veljalo za ves del mesta na levem bregu Ljubljane. Letos smo opozarjali na nekatere zelo zanimive ugotovitve prof. A. Melika o tem, kako je talni načrt Emona vplival na razvoj Ljubljane. Razvidno je bilo povsem jasno, da so nekatere emonske ceste ostale ohranjene v Ljubljani na levem bregu Ljubljane ter so vplivale na razvoj mesta. Kako se je pa razvijal najstarejši del Ljubljane? Ali tudi njegov razvoj zavisi od lege rimske ceste, in sicer one, ki je držala na Dolenjsko, skozi Praetorium Latobiorum, sedanje Trebnje in Nevidunum (Drnovo) ter dalje v Panonijo? Kje je držala ta cesta iz Emona čez Ljubljano in kje se je nadaljevala na desnem bregu Ljubljane? To stikališče je bilo v starih časih izredno pomembno kakor povsod, kjer so ceste držale čez reko. Nedvomno ni izgubilo povsem svojega pomena tudi pozneje, ko mostu ni bilo več in ko se je po več stoletjih začelo razvijati novo naselje v njegovi sosesčini ali neposredno ob njem.

Kje je bil rimski most?

Zato je še vedno zanimivo vprašanje, kje je bil rimski most na Ljubljani, ki je po njem držala vzhodna glavna emonska cesta. Če bi bilo mogoče ugotoviti lego rimske ceste v najstarejšem delu Ljubljane, bi tudi lažje dognali, kako je vplivala rimska cesta na nastanek in razvoj naselja pod Gradom, naselja, ki se je moralo v začetku imenovati Trg, pozneje pa, ko se je razvil na levem bregu Novi trg — Stari trg. Seveda so učenjaki skušali odgovoriti tudi na to vprašanje, vendar zanesljiv odgovor ni bil mogoč, ker se ni ohranil talni načrt srednjeveške Ljubljane tako dobro, da bi bilo mogoče zasledovati, kje je ležala rimska cesta. Vsaj približno so pa lahko dognali, kje je držal rimski most čez Ljubljano. Ni bil posebno daleč od kraja sedanjega šentjakobskega mostu. Najbolj verjetno je, da je bil malo nize, pri Stiški ulici. Če morda ta ulica ni budila dovolj pozornosti ter ne veste, kje je, naj omenimo, da leži ob stiskem dvorcu, Ljubljanci pa bi morali vedeti vsaj, kje je stiški dvorec. To je precej veliko poslopje in stoji ob treh cestah; glavno pročelje je obrnjeno proti Staremu trgu, nasproti šentjakobski soli, stransko je v Stiški ulici, ki drži v smeri od šentjakobske sole proti Ljubljani, na Galusovo nabrežje. Na nabrežju se dvorec ne odlikuje s pročeljem med drugimi hišami. Stiška ulica je ozka in kratka. Prometa nima skoraj nobenega, saj se vozni promet usmerja po Trubarjevi ulici, med šentjakobskim mostom in Sv. Jakoba trgom.

Dolenjska cesta na temeljih rimske ceste

Da leži Dolenjska cesta na temeljih rimske ceste, ki je držala iz Emona v Panonijo, je dokazano. Sicer leži Dolenjska cesta tu in tam malo ob strani stare ceste,

n. pr. v Kurji vasi. Če pa leži Dolenjska cesta tam, kjer je bila v starih časih rimska, je že zaradi tega upravičena domneva — če že ne trditve — da je tudi Karlovska cesta ostanek prastare ceste. Za to imamo tudi dokaze, saj so pri nekdanji mestni ubožnici in pod Samassino vilo odkrili rimske grobove. Znano je namreč, da so Rimljani pokopavali mrtve ob cestah v sarkofagih z napisi, tako da je potnik lahko s ceste čital, kdo počiva tam in s čim se je proslavil. Dognano je torej, kje je ležala rimska cesta v tem delu Ljubljane, toda ni je mogoče zasledovati naprej proti Ljubljani. Lego rimske ceste v tem delu mesta bi pa bilo treba ugotoviti zlasti tu, če bi hoteli raziskati, kako je vplivala na razvoj najstarejše Ljubljane. Karlovska cesta je ležala zunaj me-

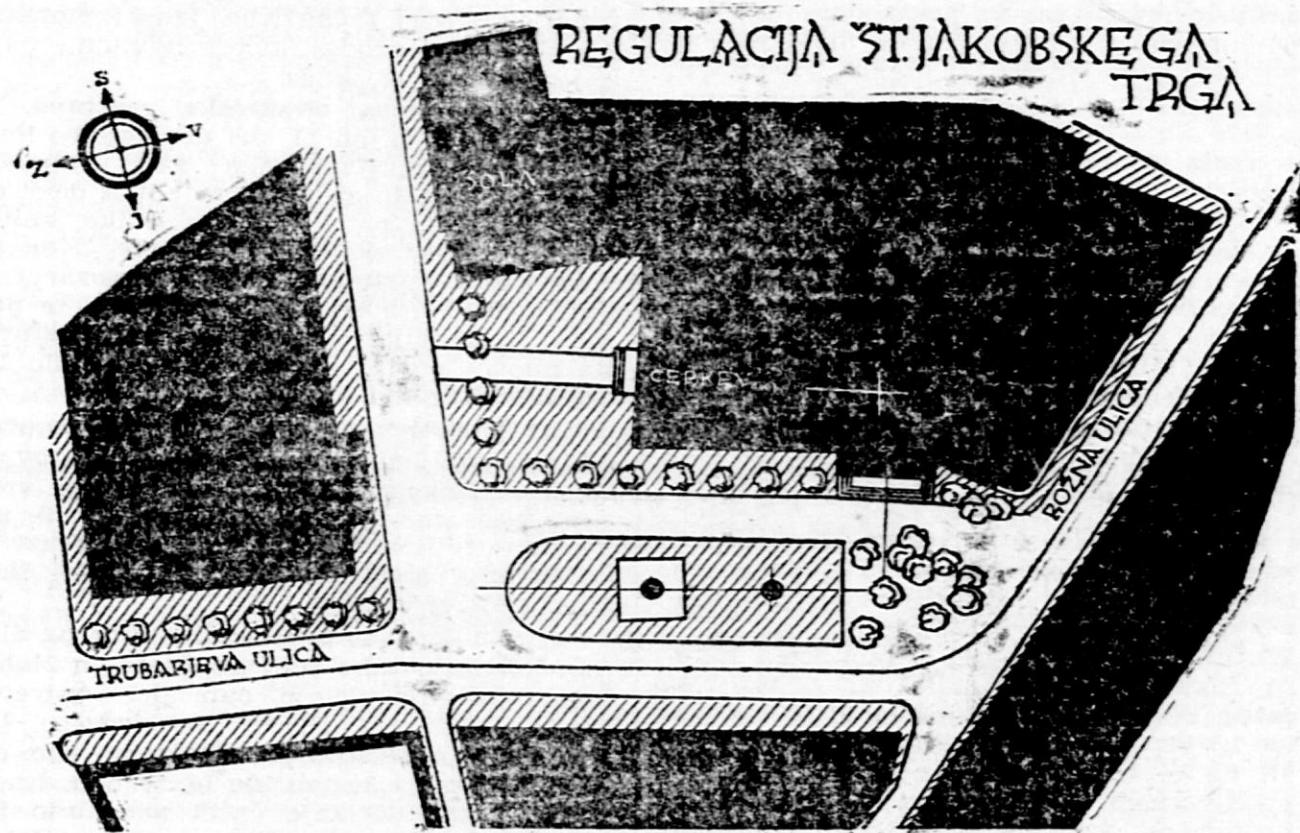
Nekateri namreč dokazujejo, da je Ljubljana nastala povsem samostojno, to se pravi, da davna preteklost ni vplivala na njen razvoj. Mislijo, da je bil za njen nastanek najpomembnejši grad, odnosno gradišče, in ugodna lega med vodo, bogato na ribah, in hribom, ki ga imenujemo dandanes Grad.

Rimska cesta na levem bregu Ljubljane

Če hočemo raziskovati, kje je rimska cesta dosegla desni breg Ljubljane, moramo najprej dognati, kje je ležala na levem bregu. Znano je pač, kje je ležala Emona, kako velik je bil njen obseg ter do kam se je razprostirala. Razen tega so dognali vsaj približno, kje so bila tudi njena obzidna vrata. Od vrat so držale glavne ceste iz utrjenega mesta. Starejši raziskovalci so domnevali, da je vzhodna rimska cesta držala iz Emona ob Salendrovi ulici. Zgodovinar Rutar celo govori o lesenem rimskem mostu čez Ljubljano pri stiskem dvorcu, ni pa navedel za to nobenih prepričljivih dokazov, razen rimskih grobov ob Karlovske cesti. Zgodovinar Müller pa navaja, da so odkrili rimski grob ob kraju sedanje šentjakobske sole. Poročil je o rimskih najdbah 1. 1900, ko so zidali na Sv. Jakoba trgu hišo št. 11. Najpomembnejše je, da so tedaj odkopali pri soli cestišče rimske ceste v širini 5 m. Cesta se je širila pod hišo št. 9. Poleg so odkopali razne rimske starine, sledove rimskih grobov. Müller je zapisal, da je bila cesta usmerjena proti Ljubljani, ni pa točno opisal smeri, kar bi bilo posebno važno. Zal pa ni bilo mogoče točno dognati tudi smeri ceste proti Ljubljani na levem bregu. Če bi bilo to mogoče, bi raziskovanje na desnem bregu niti ne bilo več potrebno, saj je cesta nedvomno držala čez vodo naravnost.

Kaj je ugotovil Schmid

Prof. Schmid, najuglednejši raziskovalec Emona, ni mogel točno dognati, kje je držala rimska cesta čez Ljubljano. Po Müllerjevi pripombi o odkriti cesti pri šentjakobski soli je na karti Emona za-

Situacija okolice šentjakobske cerkve

sta, kajti mestna vrata so bila ob stiku sedanje Florijanske ulice in Karlovske ceste. Pravo mestno jedro je med Karlovske ceste in Trančo.

Florijanska ulica nadaljevanje rimske ceste?

Treba bi bilo še odgovoriti na vprašanje, ali leži Florijanska ulica na temeljih in v smeri rimske ceste. Pritrdilni odgovor bi pomenil, da se je najstarejša Ljubljana razvila vzdolž rimske ceste na desnem bregu Ljubljane. Nešteti kraji so nastali ob starih cestah, kar je razumljivo, saj se je tržno življenje razvijalo najlažje tam, kjer so bili za to ustvarjeni pogoji. O tem pričajo številna krajevna imena. Posebno važna prometna točka je pa bila ob križišču cest z vodnimi potmi. Če bi torej dognali, kje je držal rimski most čez Ljubljano, bi našli najpomembnejši kraj za nastanek najstarejše Ljubljane. To se pravi, če je bil rimski most v resnici ob ustju sedanje Stiške ulice, je nastalo tam jedro Ljubljane, odnosno v neposredni bližini. To velja seveda za primer, da je stara rimska cesta res vplivala na nastanek kraja, odnosno bila vsaj eden pomembnih činiteljev.

risal rimsko cesto čez Ljubljano približno na sredi med Salendrovo in Križevniško ulico. Po tem načrtu bi držala rimska cesta na desnem bregu zahodno od šentjakobske sole in cerkve, tako da bi Florijanska ulica in gornji konec Starega trga ne bila več istovetna z rimsko cesto. Na dvorišču hiš v Salendrovi ulici je bil odkrit rimski kanal, ki bi naj bil dokaz za smer glavne dekumanske (prečne) rimske ceste. Toda v Rožni in Hrenovi ulici niso odkrili nobenega sledu rimske ceste, Schmid je pa tudi pozneje sporočil Meliku, da je rimska cesta na karti Emona zarisal le približno. Meliku se ne zdi verjetno, da bi most čez Ljubljano držal posebno (ne pravokotno). Po vsem tem je torej še premalo podatkov, kje je držala rimska cesta med vzhodnimi emonskimi vrati in Karlovske ceste.

Prehod pri stiskem dvorcu

Še vedno je najbolj verjetno, da je bil prehod čez Ljubljano v rimskih časih nekje pri sedanjem stiskem dvorcu, morda prav ob ustju Stiške ulice. Vsekakor moramo računati, da je stara rimska cesta vplivala tudi na razvoj srednjeveške Ljub-

ljane, saj je morala biti tudi še precej dobro ohranjena. V srednjem veku so se trgovci držali rimskih cest, kakor pravi Melik, in kar so ugotovili številni raziskovalci. Potemtakem bi rimska cesta držala vsaj delno v črti Florijanske ulice. Razumljivo pa je, da nam smer Florijanske ulice dandanes ne pove mnogo, saj se je talni načrt srednjeveške Ljubljane prav pri Sv. Jakobu zelo premenil, posebno po velikem požaru 1. 1774. Številnih starih poslopij ni več, nove pa tudi niso zidane vedno na kraju starih. Prvotnega talnega načrta šentjakobskega okraja ni mogoče rekonstruirati. Zato ostane še načrta skrivnost, kje je ležala rimska cesta in kje je bil rimski most. Zdi se pa, da je bila Stiška ulica tudi še v srednjem veku zelo pomembna ter da je bil tam nekaj časa — razen pri čevljarskem mostu — edini dohod s Starega trga k Ljubljani, iz česar bi tudi lahko sklepali, da se je ohranil spomin na stari dohod k vodi.

PEDAGOG

— Zakaj si razdrli zaroko s tem svojim učiteljem?

— Ker je tak čudak. Nekoč sem prišla prepozno na sestanek z njim, pa je takoj zahteval, naj mu prinesem opravičilo z očetovim podpisom.

Ko je ležala Evropa 200 metrov višje

Med Anglijo in severno Nemčijo je bila nekoč plodna zemlja — Temza se je izlivala v Ren

Če si zamislimo evropsko celino dvignjeno za 200 m iz morja, tedaj bi jo komaj spoznali. Kajti to, kar nam kaže Evropa danes, je le del evropske celine.

Če vzamemo v roke zemljevid, ugotovimo, da obkroža evropsko celino črta, pri kateri je zapisano število 200. To ima svoj poseben pomen. Število nam pove, da je morje vzdolž te črte globoko okoli 200 m. Od evropske obale se dno morja spušča zelo počasi do 200 m globine, nato pa strmo pada do globine 2.000 m. 200 metrska črta tvori torej pravo mejo evropske celine.

Severno in Vzhodno morje ležita v področju te 200 metrske črte. Če bi se evropska celina dvignila iz morskih valov za 200 m, bi izgini. V tem primeru bi Nemčija ne imela morskih meja, kajti Anglija, Irsko in Skandinavijo bi se združile in zaprle pot Nemčiji do morja. London, Hamburg in Amsterdam bi bila celinska mesta, kakor sta danes n. pr. Berlin in Pariz. Črna morje bi bilo celinsko morje, kakor je danes Kaspijsko jezero, čez Adriatico bi mogli potovati peš.

Zgodovina zemlje kaže, da plima in oseka zelo spreminjata zemeljsko lice. Tako je nastal Dollart ob severnemorskem obali med nekimi izrednimi viharjem na morju leta 1271, ko je izginilo 55 vasi v morsko globino. Pri nekem drugem morskem viharju leta 1162 se je veliki otok Bant razdrobil na otoke Borkum, Juist in Norderney ter na večje število manjših otokov, ki ležijo danes pred obalo Severnega morja. Tudi zaliv Jade je dobil svojo podobo leta 1218. med velikim morskim viharjem. Zdi se, da

V enem izmed naših oporišč za vodna letala: polnijo se mitraljeze v letalu

se je obala Severnega morja v prejšnjem času mnogo bolj izpreminjala, kakor se izpreminja danes.

Znano je, da sta celina in morje v večnem boju. V Evropi ni kraja, ki ne bi bil nekoč že pod morskimi valovi. Svoječas ni bilo niti Nemčije, niti Francije in niti Anglije. V razdobju Jura se je razprostiralo nad južno Nemčijo široko morje. Mnogo milijonov let kasneje je pokrivala isto pokrajino neplodna peščena puščava. Kasneje se je znova pojavilo morje in se zopet umaknilo. Zgodovina Evrope je sprememb polna igra tistih drobcih in gradečih elementarnih sil, ki so se uveljavljale v preteklih milijonih let.

Potopitev Južne Švedske je segla do severozapadne obale Nemčije, Nizozemske in južne Anglije ter je potekla vzporedno s francosko zapadno obalo. Vsa ta zemlja se je počasi potopila pod morsko gladino v zadnjih 2.000 letih. Med Anglijo in Šlezvigom, kjer danes valovi Severnega morja, je bila nekoč plodna zemlja. Tu se je Temza iztekala v Ren in ljudje prkamene dobe so korakali še peš na Britansko otočje. Šele mnogo kasneje je nastala današnja otoška Anglija.

Če se ne udeležujejo prav posebno katastrofalne sile, se spreminja površje zemlje in istočasno preobraža pokrajina tako počasi, da jo človeško opažanje komaj zazna. Dobe silovitih poplav celinske obale se menjaajo z dobami širjenja zemlje in niti gotovo, če je sedanja poplava trdne zemlje ob severnemorskem obali dosegla že svoj višek, ali bo pa trajala še tisočletja.

„Moderno“ vojskovanje pred 2200 leti

Kitajci so se približno 300 let pred Kristusom rojstvom posluževali na svojih bojnih pohodih neke vrste bojnega voza, ki bi ga mogli označiti za predhodnika naših današnjih oklopnih voz. Ta bojni voz je na sprednji strani ščitil pred puščicami zelo debel ploč. Vanj so bili vpreženi štirje konji, oblečeni v prsni oklep in usnjena pregrinjala. Na vozu je lahko stalo približno 15 moč, oboroženih s sulicami, hebardami in sekirami. Vozovi so nastopali skupno s peši in konjenico ter so skušali napraviti v sovražnih vrstah vrzel.

Človekova zgovornost

Nek švicarski raziskovalec se je podrobno bavil z vprašanjem, koliko besed izgovori dnevno človek. Ugotovil je, da izgovorimo dnevno okoli 18.000 besed. To bi bilo približno toliko kakor obsega besed 50 do 60 tiskanih strani.

Vedno brez bolečin

Neki zobozdravnik v Stockholmu je odkril pri neki deklici nevsakdanje svojstvo. Med tem ko se je mudil s popraviljem njenih zob in je baš vrtal, jo je vprašal, če jo kaj boli. Deklica mu je odgovorila, da je še nikoli v življenju niso boleli zobe in da tudi sedaj nič ne čuti. Zdravnik je napravil rentgenski posnetek in ugotovil, da njeni

zobje nimajo živčnih kanalov, da torej nimajo živcev.

65.000 modrasov je ujel

V okolici Plizna živi 65letni Josip Horn, znan daleč naokrog kot lovilec kač. Dan za danem hodi po gozdovih in lovi strupene kače. Če je lep poletni dan ujame do 60 modrasov. S tem poslom se peča že od mladih let in trdi, da je ujel že 65.000 modrasov. Večkrat ga je strupena kača že pčila, toda njegovo telo je proti kačjemu strupu povsem immuno.

STROKOVNJAŠKO

— Ali si silila, da se je Ela zaročila z nekim rentgenologom?

— Kaj poveš! Rada bi vedela, kaj vidi on v nji.

PRAVI TRENUTEK

— Ali govori tvoj kot kdaj s teboj o svojih poslovnih težkočah?

— Ne. Samo kadar hočem imeti novo obleko.

NA UMETNOSTNI RAZSTAVI

— Kdaj ste delali to skulpturo? — vpraša dama kiparja.

— Pred šestimi leti.

— Potem takem je pa ne bom kupila. Ni nova, pa tudi precej razbita je že, saj i manjkata obe roki.

V ŠOLI

— Katere zobe dobi človek nazadnje?

— Zlate, gospod učitelj.

D. Du Maurier:

113

Prva žena

Roman

Ko je bil zajtrk končan, sem odnesla svoja pisma v jutrnjo sobo. Tam je bilo zatoholo, očitno ni bil nihče odpiral oken. Odprla sem jih na stečaj, da je mogel čisti, živi zrak do mene. Cvetlice na pohištvo so medlele, mnogo jih je bilo ovenelih. Po tleh so ležali raztreseni cvetni lističi. Pozvonila sem; prišla je Maud, naša druga hišna.

»Te sobe se ni davi nihče dotaknil,« sem rekla, »še okna so bila zaprta. Vse cvetlice so ovenele. Bodite tako prijazni, pa jih odnesite.«

Maud je bila videti živčna in osramočena. »Ne zamerite, gospa,« je dejala in takoj vzela vazi, ki sta stali na kaminu.

»Pazite, da se to več ne zgodi,« sem rekla.

»Ne, gospa.« Dekle je zapustilo sobo in odneslo cvetlice s seboj. Nisem si mislila, da je tako lahko biti strog. Kje je neki bilo od kraja, da se mi ni hotelo posrečiti? Na pisalni mizi je ležal opoldanski jedilnik. Mrzel losos z majonzno omako, zarezbrnice v hladetini, kokašča galantina, kipnik. Vse te jedi sem spoznala kot ostanke s plesnega bufeta. Z večerajšnjim mrzlim zajtrkom, ki se ga nisem bila dotaknila, je moralo biti takisto. Vse je kazalo, da v kuhinji kar preravnodušno gledajo na stvari. Prečrtala sem spisek s svinčnikom in pozvonila Rober-

tu. »Recite gospe Danversovi, naj naroči kaj toplega,« sem rekla. »Če je ostalo še mnogo hladnih reči, naj jih rajši ne pošiljajo v obednico.«

»Izvrstno gospa,« je odgovoril.

Stopila sem v cvetlično sobico po škarje ter odšla na vrt, da narežem kaj za sopek. Hlad je bil že minil, obetal se je prav tako vroč in soparen dan, kakor je bil večerajšnji. Kdo ve, ali so bili možje še v zalivu ali pa so se bili že vrnili v Kerrith? Vsak čas sem morala zvedeti: Maksim se bo vrnil in mi pove. Kar koli bi se zgodilo, treba je bilo, da ostanem mirna. Ne smem se dati prestrašiti. Narezala sem vrtnic ter jih odnesla v jutrnjo sobo. Preproga je bila iztepena, osutni cvetni lističi pometeni. Jela sem urejati cvetlice v vazah, ki jih je bil Robert napolnil s čisto vodo; ko sem že končavala, je nekdo potrkal na vrata.

»Naprej,« sem dejala.

Bila je gospa Danvers. V roki je držala opoldanski jedilnik. Bleda in utrujena je bila videti, okrog oči je imela temne kolobarje.

»Dober dan, gospa Danvers,« sem rekla.

»Ne razumem,« je izpregovorila, »zakaj ste vrnili jedilnik in poslali sporočilo po Robertu. Kaj ste hoteli s tem?«

Z vrtnico v roki sem se ozrla po nji.

»Losos in zarezbrnice so bile že večeraj na mizi,« sem odgovorila. »Videla sem jih. Danes bi rajši kaj toplega. Če v kuhinji ne marajo jesti mrzlih reči, je bolje, da jih pomečete proč. Vsekakor gre pri tej

hiši toliko v nič, da se trohica več potrate ne bo poznala.«

Zastrmela je vame. Rekla ni nič. Zataknila sem rožo v vazo, med druge cvetlice.

»Nikar mi ne recite, da vam ne pride nič drugega na misel, gospa Danvers,« sem nadaljevala. »V svoji sobi morate imeti jedilnike za vsako priložnost.«

»Nisem vajena, da bi mi pošiljali sporočila po Robertu,« je dejala. »Kadar je gospa de Winter zaželela kako izpremembo, me je vselej osebno poklicala po hišnem telefonu.«

»Kaj je delala gospa de Winter, mi je na žalost malo mar,« sem odvrnila. »Zdaj sem gospa de Winter jaz, vzemite to na znanje. In kadar me bo volja poslati sporočilo po Robertu, ga bom poslala.«

Prav tedaj je stopil Robert v sobo. »County Chronicle' je pri telefonu, gospa,« je dejal.

»Povejte 'County Chronicle', da me ni doma,« sem rekla.

»Da, gospa.« Odšel je iz sobe.

»Nu, gospa Danvers, kaj bi še radi?« sem vprašala.

Strmela je vame, ne da bi odtrgala oči. Besede ni spravila iz sebe. »Če nimate povedati nič drugega, bi bilo bolje, da greste h kuharju in naročite toplo kosilo,« sem rekla. »Opravke imam in malo časa.«

»Zakaj je hotel 'County Chronicle' govoriti z vami?« je vprašala.

»Niti sanja se mi ne, gospa Danvers,« sem dejala.

»Ali je res,« je počasi vprašala, »kar je snoči

Frith prinesel iz Kerritha: da se je našla jadrnica gospe de Winter?«

»Tako pripovedujejo?« sem rekla. »Prav nič ne vem o tem.«

»Kapitan Searle, kerrithski pristaniški načelnik, je bil večeraj tu, kaj ne?« je dejala. »Robert mi je pravil. Saj ga je sam pripeljal noter. Kakor pravi Frith, govore v Kerrithu, da je potapljač, ki je preiskoval nasedlo ladjo, našel jadrnico...«

»Menda bo tako. A bolje bi bilo, da bi zastran vseh teh stvari vprašali gospoda de Winterja, ko se vrne...«

»Pravijo tudi, da so v kabini ladje našli neko truplo. Frith mi je pripovedoval,« je nadaljevala. »A zakaj truplo? Gospa de Winter je bila zmerom sama, kadar je šla na morje.«

»Zaman me izprašujete, gospa Danvers. Toliko vem kakor vi,« sem rekla.

»Res?« Ni se ganila z mesta. Stopila sem k mizici pri oknu in postavila vazo nanjo. »Grem, da naročim kosilo,« je dejala nazadnje in odšla. Nič več me ne pripravljala v strah, sem pomislila. Z Rebeko vred si tudi ti izgubila vso oblast. Kar koli rečeš ali storiš, meni ne gre nič več do živga, nič me več ne boli. Vem, da si mi sovražnica; toda kaj mi je mar?

A kaj, če bi starka zvedela resnico o truplu v kabini in se tudi sama postavila zoper Maksima... kaj tedaj? Položila sem škarje na mizico in sedla.